

ΑΜΒΩΝ ΠΑΓΓΑΙΟΥ

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΕΛΕΥΘΕΡΟΥΠΟΛΕΩΣ

ΕΤΟΣ 24ο • ΤΕΥΧΟΣ 90ο • ΑΠΡΙΛΙΟΣ-ΙΟΥΝΙΟΣ 2026

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

ΠΑΜΒΩΝ ΠΑΓΓΑΙΟΥ

Τριμηνιαίο περιοδικό
τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως
Ἑλευθερουπόλεως

ΕΤΟΣ 21ο ΤΕΥΧΟΣ 90ο

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ

Ἱερά Μητρόπολις
Ἑλευθερουπόλεως
Τ.Κ. 641 00
Τηλ.: 25920-23450

Ἰδρυτής-Ἐκδότης
Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης
Ἑλευθερουπόλεως
κ. Χρυσόστομος

Ἐπιμέλεια ὕλης
Πρωτ. Ἀθαν. Παπαδάκης
Γεν. Ἀρχιερ. Ἐπίτροπος

Ἱστοσελίδα
www.imelef.gr

Διανέμεται δωρεάν
Συνδρομές προαιρετικές

Ἀριθμ. Λογ.: Τρ. Πειραιῶς
5270-046919-454

ΕΚΤΥΠΩΣΗ

Γραφικές Τέχνες «ΜΕΛΙΣΣΑ»
570 21 Ἀσπροβάλτα
Τηλ.: 23970 23313

Τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Ἑλευθερουπόλεως κ. Χρυσοστόμου

Ἐγκύκλιος ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τοῦ Πάσχα 2026

3

Τοῦ Πρωτοπρ. Ἀθανασίου Παπαδάκη

Κατολισθήσεις

4

Τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Ἑλευθερουπόλεως κ. Χρυσοστόμου

Λόγος κατὰ τὴν Ἀγίαν καὶ Μεγάλην Παρασκευὴν

6

Τοῦ Ἀρχιμ. Χρυσοστόμου Μπένου

«Ἐν τούτῳ νίκα»

8

Τοῦ Μιχαῆ Γ. Τρίτου καθηγητοῦ Θεολογικῆς Σχολῆς Α.Π.Θ.

Ἡ Ἀνάσταση τοῦ Χριστοῦ ὡς ἀπομυθοποίηση τοῦ θανάτου

10

Τοῦ Αἰμίλιου Δημ. Μαυρουδῆ, Ὁμότιμου Καθηγητῆ Α.Π.Θ.

Ἀρχιερεῖς Συγγραφεῖς

12

Τοῦ Δημητρίου Νοβακίδη, Συνταξιούχου Δασκάλου

«Ὡ γλυκύ μου ἔαρ...»

15

Τοῦ Θεοδώρου Δ. Λυμπεράκη

Οἱ μάχες τῶν Ἑλευθερῶν, τῆς Ἐξοχῆς καὶ τῶν Δωματίων 1913

16

Τοῦ Πρωτ. Θεοχάρη Καλπάκογλου

Ἑλένη Χατζησφέκτου (Ἐπικήδειος)

19

Χρονικά Ἱερᾶς Μητροπόλεως

20

Εἰκόνα ἐξωφύλλου: Δωμάτια Παγγαίου

Εἰκόνα ὀπισθοφύλλου: Λιμάνι Νέας Περάμου

Ἐγκύκλιος ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τοῦ Πάσχα

Τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Ἐλευθερουπόλεως
κ. Χρυσοστόμου

«Ἀναστάσεως ἡμέρα λαμπρυνθῶμεν λαοί, Πάσχα Κυρίου Πάσχα.
ἐκ γάρ θανάτου πρὸς ζωὴν καὶ ἐκ γῆς πρὸς οὐρανόν
Χριστὸς ὁ Θεὸς ἡμᾶς διεβίβασεν ἐπινίκιον ἄδοντας»

Ἀγαπητοὶ ἀδελφοί καὶ πατέρες

ΧΡΙΣΤΟΣ ἈΝΕΣΤΗ!

Μέ τὸν χαρμόσυνο πασχάλιο χαιρετισμὸ προσαγορεύουμε νοερά ὅλο τό προσφιλές μας ποιμνιο καὶ εὐχόμαστε πατρικά νά γιορτάσετε τό Ἅγιο Πάσχα μέ χαρά καὶ ἀγαλλίαση. Ἄς μείνουν γιά λίγο στό περιθώριο οἱ καθημερινές μας θλίψεις καὶ ἔγνοιες καὶ ἄς ἀναπνεύσουμε πιό ἄνετα τὸν ἀέρα τῆς πασχαλινῆς ἀτμόσφαιρας. Αὐτό μᾶς συμβουλεύει ἀδελφικά καὶ ὁ θεσπέσιος ὑμνωδὸς τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου μας ἅγιος Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνός. «**Ἀναστάσεως ἡμέρα καὶ λαμπρυνθῶμεν λαοί, Πάσχα Κυρίου Πάσχα...**». Ζοῦμε μέ τή Χάρη τοῦ Θεοῦ στήν γιορτή τῆς Ἀναστάσεως. Γιορτάζουμε τό Πάσχα, τοῦ Κυρίου, τοῦ Χριστοῦ μας τό Πάσχα. Λοιπόν ὄχι κατῆφεια, ὄχι στενοχώριες. Χαρά καὶ λαμπρότητα στήν καθημερινότητά μας.

Ἐδῶ, στό σημεῖο αὐτοῦ τοῦ λόγου μας, ἄς μείνουμε σχολιάζοντας γιά λίγο τή λέξη Πάσχα. Ἡ λέξη «**Πάσχα**» εἶναι ἐβραϊκή λέξη καὶ σημαίνει διάβαση, πέρασμα. Πάσχα ὀνομαζόταν ἡ λαμπρότερη ἑορτὴ τῶν Ἑβραίων, ἡ ὁποία καθιερώθηκε ἀπὸ τὸν Θεὸ εἰς ἀνάμνηση τῆς θαυματουργικῆς διαβάσεως τῆς Ἑρυθρᾶς Θάλασσας

καὶ γενικά τῆς σωτηρίας τοῦ ἰσραηλιτικοῦ λαοῦ ἀπὸ τὴ μακροχρόνια δουλεία του στήν Αἴγυπτο ὑπὸ τὴν ἐμπνευσμένη καθοδήγησι τοῦ μεγάλου Μωϋσέως. Ἦταν μιὰ χαρούμενη ἀνοιξιὰτικη ἑορτή, πὺ ἐορταζόταν στίς 14 τοῦ ἐβραϊκοῦ μήνα Νισάν μέ ἐπίσημο δεῖπνο, στό ὁποῖο συμμετεῖχε ὁλόκληρη ἡ οἰκογένεια, καθὼς καὶ οἱ προσήλυτοι μαζί μέ τοὺς δούλους. Τὸ Πάσχα τῶν ἐβραίων ἦταν τύπος (=προτύπωση) τοῦ χριστιανικοῦ Πάσχα. Ὅπως οἱ Ἑβραῖοι μέ τὴν διὰ θαύματος διάβαση τῆς Ἑρυθρᾶς Θάλασσας ἀπελευθερώθηκαν ἀπὸ τὴ σωματικὴ δουλεία στοὺς Αἰγυπτίους, ἔτσι κι ἐμεῖς μέ τὴν ἐκ νεκρῶν τριήμερη Ἀνάστασι τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ ἀπελευθερωθήκαμε ἀπὸ τὴν χειρότερη δουλεία στήν ἁμαρτία καὶ στὸν διάβολο. Σωθήκαμε ἀπὸ τὴν ὑποταγὴ στὴ φθορὰ καὶ στὸν θάνατο, καὶ ὁδηγηθήκαμε στήν ἐν Χριστῷ ἐλευθερίᾳ. Διαβήκαμε νοητῶς ἐκ τῶν κάτω εἰς τὰ ἄνω, «**ἐκ θανάτου πρὸς ζωὴν καὶ ἐκ γῆς πρὸς οὐρανόν**», ὅπως ψάλλουμε στὸν κανόνα τῆς Ἀναστάσεως. Ὅπως ὁ Προφῆτης Μωϋσῆς ὁδήγησε τοὺς Ἑβραίους διὰ μέσου τῆς Ἑρυθρᾶς Θάλασσας

Κατολισθήσεις

Υπό Πρωτ/ρου Αθανασίου Παπαδάκη
Γενικοῦ Αρχιερατικοῦ Ἐπιτρόπου

Πόσο συνηθισμένη καὶ χιλιοειπωμένη αὐτὴ ἡ λέξη, ἰδιαίτερα στὶς ὄρεινές περιοχές τῆς πατρίδας μας καὶ δὲν εἶναι εὐχάριστη, ἀλλὰ πολλὲς φορές ἰδιαίτερα ἐπικίνδυνη καὶ ὀδυνηρή.

Ὅλοκληρα χωριὰ τῆς Πίνδου κατολισθαίνουν καὶ ἐξαφανίζονται, δρόμοι χάνονται, γέφυρες πέφτουν, χαράδρες διανοίγονται, ὥστε νὰ μὴν ὑπάρχει δυνατότητα ἐπαφῆς ἔνθεν καὶ ἔνθεν. Πολλὲς φορές οἱ κατολισθήσεις συνοδεύονται μὲ αἷμα καὶ τὸ τίμημά τους εἶναι ὀδυνηρὸ καὶ πολυδάπανο γιὰ τὴν οἰκονομία τοῦ Ἑθνους. Πρὸς τί ὅμως αὐτὴ ἡ ἀναφορὰ ἐνὸς ἱερωμένου καὶ δὴ ἐπαρχιώτου;

Αἰτία τὸ ἄλγος ποὺ ὅλους μᾶς διακατέχει βλέποντας μία φρικτὴ κατολίσθηση τῶν ὄρεινῶν πρῶτα οἰκισμῶν τῆς πατρίδας μας καὶ κατόπιν τῶν πεδινῶν.

Χωριὰ ὀλόκληρα μὲ λαμπρὸ ἱστορικὸ παρελθόν, μὲ ἐκκλησίες καὶ σχολεῖα κοσμήματα, μὲ προσωπικότητες, οἱ ὁποῖες γεννήθηκαν ἐκεῖ καὶ σὰν ἀστέρια ἐξέλαμψαν στὴν ἐν γένει ἱστορία καὶ προκοπὴ τοῦ τόπου μας, **ἀδειάζουν, ἐρημώνουν, ἐξαφανίζονται.**

στὴ Γῆ τῆς Ἐπαγγελίας, ἔτσι καὶ ὁ Θε-
άνθρωπος Ἰησοῦς Χριστὸς μᾶς ὁδήγησε
ἀπὸ τὸν θάνατο στὴ ζωὴ, ἀπὸ τὴ φθαρ-
τὴ γῆ στὸν ἄφθαρτο οὐρανό. Γι' αὐτά
τὰ ὑψηλά καὶ μεγάλα, ποὺ ἔχουν σχέση
μὲ τὴ ψυχὴ μας καὶ τὴν αἰώνια ζωὴ, χαι-
ρόμαστε καὶ πανηγυρίζουμε τὴ Λαμπρὴ.

Ἡ Ἀνάστασις τοῦ Κυρίου, ἀγαπητοὶ
συνεορταστές, ὥς ἐκ τούτου, ἀποτε-
λεῖ αἰτία παγκοσμίου χαρᾶς καὶ ἀγαλ-
λιάσεως. Δὲν ἀκοῦτε μὲ τί ἐνθουσιασμό
ψάλλει ὁ ἱερός ὑμνωδός; **“Νῦν πάντα
πεπλήρωται φωτός, οὐρανός τε καὶ γῆ
καὶ τὰ καταχθόνια”** (τροπᾶριον τρίτης
ὠδῆς). καὶ ὁ ἱερός Χρυσόστομος στὸν
πανηγυρικὸ Λόγο του **“Εἰς τὸ Ἅγιον
Πάσχα”** ἀναφωνεῖ: **“Σήμερον ἡμῶν τὰ
λαμπρὰ νικητήρια γέγονε· σήμερον
ἡμῶν ὁ Δεσπότης τὸ κατὰ τοῦ θα-
νάτου τρόπαιον στήσας, καὶ τοῦ δια-
βόλου τὴν τυραννίδα καταλύσας, τὴν
διὰ τῆς ἀναστάσεως ὁδὸν εἰς σωτηρί-
αν ἐχαρίσατο. Πάντες τοίνυν χαίρω-
μεν, σκιρτῶμεν, ἀγαλλώμεθα”**.

Σήμερα, λοιπόν, κατὰ τὸν ἅγιον Πα-
τέρα μας, πραγματοποιήθηκε ἡ λαμπρὴ
μας νίκη. Σήμερα ὁ Δεσπότης Χριστός,
ἀφοῦ ἔστησε τὸ τρόπαιο τῆς νίκης Του
ἐναντίον τοῦ θανάτου καὶ διέλυσε τὴν
ἐξουσία τοῦ διαβόλου, μᾶς χάρισε μὲ
τὴν Ἀνάστασή Του τὸν δρόμο γιὰ τὴ
σωτηρία μας.

Γι' αὐτὸ, ἀγαπητοὶ ἀδελφοί καὶ πα-
τέρες, ἃς χαιρόμαστε ὅλοι τό Πάσχα τό
ἅγιον, ἃς σκιρτοῦμε, ἃς εὐφραινόμαστε
δοξολογώντας τὸν Ἀναστάντα Χριστόν
εἰς τοὺς αἰῶνας.

Ὁ ἐπίσκοπός σας

Ο ΕΛΕΥΘΕΡΟΥΠΟΛΕΩΣ
ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

εὐχέτης πάντων ὑμῶν

Λυπηρὸ τὸ φαινόμενο. **Ἐθνικὴ αἱμορραγία.** Δὲν θέλω νὰ σκέπτομαι, ἀβέβαιο, σκοτεινὸ καὶ θλιβερὸ τὸ μέλλον. Μὲ πόνο ψυχῆς, ἐκφράζοντας καὶ τὸν καημὸ ὅλων μας, περιέρχομαι τὰ χωριὰ αὐτά. Κλειστὰ παντζούρια, ἀμπαρωμένες αὐλόπορτες, γκρεμισμένα σπίτια, αὐλακωμένοι ἀπ' τὰ νερὰ δρόμοι, νεκρικὴ σιωπὴ καὶ κάπου μιὰ κυρτωμένη γριούλα μὲ τὸ μπαστουνάκι της νὰ ποτίζει τὸ βασιλικὸ ἔξω ἀπὸ τὸ ρημαγμένο σπίτι της καὶ ἓνας παπποῦς μὲ μάτια βαθουλωμένα, ἀλλὰ μὲ τόση ἔκφραση πίκρας νὰ πηγαίνει ν' ἀνοίξει τὴν ἐκκλησίαν καὶ ν' ἀνάψει τὸ καντηλάκι καὶ νὰ χτυπᾷ τὴν καμπάνα πρῶτ' καὶ βράδ' καὶ ὁ ἤχος της νὰ βάφει τὸν ἀέρα μὲ τὸν φρικτὸ τῆς μοναξιάς πόνο. Καὶ ὅταν τὸν πλησιάζεις καὶ ἀπαλὰ τοῦ χτυπᾷς τὴν πλάτη μελαγχολικὰ σὲ καλωσορίζει καὶ τότε μέσα ἀπ' τὴν καρδιά του βγαίνει ὁ πόνος μὲ λόγια νοσταλγικὰ τοῦ παρελθόντος καὶ μαύρης πίκρας τοῦ παρόντος. Πόσοι ἤμασταν καὶ πόσοι μείναμε. Πῶς ζούσαμε καὶ πῶς ζοῦμε.

Κατακαημένη ὑπαιθρος πῶς κατήντησες ἔτσι; Ποιὸς φταίει; Μήπως οἱ σκληρὲς συνθήκες διαβίωσης; Μήπως ἡ ἔλλειψις βασικῶν στοιχείων γιὰ τὴν ἐπιβίωση σ' ἓνα χωριό; Μήπως ἡ ὁδικὴ πρόσβαση; Μήπως ἡ ἀπόσταση ἀπὸ τὸ κέντρο Ὑγείας σὲ Νοσοκομεῖο; Μήπως ἡ ἀπουσία Κρατικῆς μέριμνας; Μήπως ἡ ἀπουσία βασικῶν ἔργων ὑποδομῆς; Μήπως ἡ ἐλλιπὴς παρουσία τοῦ Κράτους σὲ θέματα πρόνοιας καὶ βοήθειας γιὰ ἐκμετάλλευση βασικῶν πόρων διαβίωσης ἢ μήπως οἱ προκλητικὲς εἰκόνες τῆς τηλεοράσεως, οἱ ὁποῖες παρουσιάζουν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον τὰ μεγάλα ἀστικά κέντρα μὲ ὅλες τις δῆθεν ἀνέσεις πού παρέχουν σὲ ὅλους βασικὰ τοὺς τομεῖς καὶ σὰν τις λάμπες πού καθὼς φέγγουν προσελκύουν τὶς πεταλοῦδες καὶ πετοῦν γύρω ἀπ' αὐτὲς καὶ πολλὲς φορὲς καίγονται. Ἀφαρπάζουν τὰ νιάτα, τὰ ὁποῖα καὶ λένε: πῶς νὰ ζήσω ἐγὼ ἐδῶ μὲ τὴν γκλίτσα στὸ χέρι καὶ τὴν καρδάρια στὸ μαν-

τρὶ ὅταν οὔτε κοπέλα μπορῶ νὰ βρῶ, οὔτε οἰκογένεια νὰ κάνω οὔτε καὶ τὶς ἀνέσεις μιᾶς πόλεως νὰ ἔχω; Ἔτσι ἡ ἐπαρχία νεκρώνεται καὶ οἱ πόλεις τερατοποιοῦνται.

Πόθος μας σὰν ἐκκλησία εἶναι μὲ νύχια καὶ μὲ δόντια νὰ γίνουμε φράγμα καὶ τεῖχος ἰσχυρὸ μπροστὰ στὴν πληγὴ αὐτὴ τῆς πληθυσμιακῆς κατολίσθησης τῶν χωριῶν μας, νὰ ἀντιληφθοῦν οἱ ἐναπομείναντες νέοι μας ὅτι ὅπως καὶ νὰ τὸ κάνουμε ἡ ποιότητα ζωῆς καὶ τὸ μέλλον τῆς Πατρίδας μας εἶναι ἡ ἐπάνδρωσις τῆς ὑπαίθρου.

Εἶναι πολὺ λυπηρὸ αὐτὸ πού βλέπουμε καὶ γενικὰ καὶ τοπικὰ μὲ τὴν ἐρήμωση. Σαράντα χωριὰ καὶ πλεόν ἔχουν στὸ νομὸ μας ὑποστεῖ σχεδὸν ὀλικὴ κατολίσθηση ἐνῶ σ' ὅλα αὐτὰ μὲ ἓναν προγραμματισμὸ καὶ μὲ τὶς τεράστιες δυνατότητες πού ὑπάρχουν στὰ ἐδάφη καὶ ὑπεδάφη αὐτῶν τῶν ἐρειπωμένων μας χωριῶν μπορεῖ νὰ ξανανθίσει τὸ δένδρο τῆς ζωῆς καὶ νὰ ξαναδοῦμε τζάκια νὰ καπνίζουν, σχολεῖα νὰ ξαναανοίγουν, καμπάνες νὰ ξαναχτυποῦν, ἐκκλησίες νὰ λειτουργοῦν.

Αὐτὸ εἶναι τὸ πιστεύω μας τὸ προσδοκοῦμε καὶ εἶμαι βέβαιος πὼς θὰ ξαναέλθει ἐκείνη ἡ εὐλογημένη στιγμή.

Ἄλλωστε αὐτὸ πάντοτε συνέβαινε καὶ θὰ συμβαίνει στὴν περιστροφὴ τοῦ τροχοῦ τῆς ἱστορίας. Ἀναλαμπές, ἀκμή, παρακμὴ καὶ πάλι ἀναζωογόνησις, ἀναζωπύρωσις, ἐπαναπατρισμὸς τῆς ὑπαίθρου μας, ἡ ὁποία καὶ ἀποτελεῖ τὸ βασικὸ κύτταρο, τὸν βασικὸ πυλῶνα καὶ τὸ βασικὸ στοιχεῖο γιὰ τὴν αἰωνιότητα τῆς πατρίδας μας γιὰ τὴν προκοπὴ της γιὰ τὴν δόξα της.

Υ. Σ.

Ἄραγε ἂν θὰ θέλαμε νὰ συντάξουμε ἓναν κατάλογο προσωπικοτήτων πόσες σελίδες θὰ χρειάζονταν γιὰ τὴν καταγραφὴ αὐτῶν τῶν ὁποίων ἡ καταγωγὴ εἶναι ἓνα μικρὸ καὶ ἄσημο χωριό;

Ἐγκύκλιος ἐπὶ τῇ Ἀγίᾳ καὶ Μεγάλῃ Παρασκευῇ

Ἀγαπητοὶ ἀδελφοὶ καὶ πατέρες,

Ἀνέτειλε καὶ πάλι Χάριτι Θεοῦ ἡ Ἀγία καὶ Μεγάλη Παρασκευή. Ἡ πλέον σεβάσμια ἡμέρα τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ἔτους, ἡ ὁποία προκαλεῖ στή ψυχὴ τοῦ χριστιανοῦ τόσα θερμά αἰσθήματα κατανύξεως καὶ εὐλαβείας. Ἡ ἡμέρα αὕτη, ἡ σεμνὴ καὶ ἁγία, ἀνακαλεῖ στή μνήμη μας γεγονότα δραματικά, Γεγονότα μέ γάμα κεφαλαῖο, μοναδικά καὶ ἀνεπανάληπτα στήν ἀνθρώπινη ἱστορία. Γεγονότα μέ ἀσύλληπτα νοήματα, γιὰ τὰ ὁποία ὄχι μόνο ἐμεῖς οἱ ἄνθρωποι ἀλλὰ καὶ «**ἀγγέλων στρατιαὶ ἐξεπλήττοντο**» καθὼς ἔβλεπαν ἔκθαμβοι ἀπὸ τίς οὐράνιες ἀψίδες τὴν ἄπειρη καὶ ἀνερμήνευτη Ἀγάπη καὶ Συγκατάβαση τοῦ Δεσπότη των Χριστοῦ στό γένος τῶν ἀνθρώπων.

Αὐτὴν τὴν ἁγία ἡμέρα μᾶς καλεῖ νὰ βιώσουμε μέ τὴν καρδιά μας γῆ καὶ οὐρανός. Ἡ ἀτμόσφαιρα γύρω μας, «**πᾶσα ἡ κτίσις**», προσλαμβάνει πένθιμη ὄψη. Οἱ νεφροσκεπεῖς αἰθέρες γεμίζουν ἀπὸ τίς πένθιμες, ριγηλές κωδωνοκρουσίες. Οἱ Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας μας μέ ὅσα ἀπὸ αἰῶνες ὄρισαν στίς τελετές τῶν ναῶν, μέ τοὺς κατανυκτικούς καὶ σεμνοὺς ὕμνους, μέ τὰ ἱερά ἀναγνώσματα, τὰ ὑποβλητικά δρώμενα μᾶς προτρέπουν «**ψυχαῖς καθαραῖς**», «**ταῖς ὑψηλαῖς φρεσί**» νὰ πᾶμε γιὰ λίγο νοερά, στοὺς ἁγίους τόπους καὶ ν' ἀντικρύσουμε μέ δέος Ἐκεῖνον, πού «**σήμερον κρεμάται ἐπὶ ξύλου ὁ ἐν ὕδασι τὴν γῆν κρεμάσας**».

Ἔχουν περάσει δύο χιλιάδες χρόνια ἀπὸ τὰ Ἀχραντα Πάθη καὶ τὴν Σταύρωση τοῦ Κυρίου μας καὶ καλούμαστε ὡς εὐλαβεῖς χριστιανοί, μαθητὲς εὐγνώμονες τοῦ Ἑσταυρωμένου Λυτρωτοῦ μας, νὰ τὰ ζήσουμε πάλι μέ τὸν νοῦ καὶ τὴν καρδιά μας. Γιὰ νὰ εἴμαστε ὁμῶς εἰλικρινεῖς, συνεπεῖς μέ τὸν ἑαυτὸ μας, θὰ πρέπει μέ δάκρυα ψυχικῆς συντριβῆς νὰ ἀναμνησθοῦμε τὰ ἱερά συμβάντα. Νὰ μὴ ξεχάσουμε, ὅτι τὰ δάκρυα δὲν ἀρμόζουν γιὰ Ἐκεῖνον. Ἀρμόζουν γιὰ ἐμᾶς. Ἄς μὴ ἀμφιβάλλουμε ὅτι θὰ ἐπανελάβανε καὶ σέ μᾶς ὅ,τι εἶχε πεῖ στίς σπλαγχνικές γυναῖκες πού θρηνοῦσαν καθὼς Τὸν ἔβλεπαν νὰ ἀγκομαχεῖ ἀνεβαίνοντας τὸν Γολγοθὰ μέ τὸν σταυρό στόν ὦμο: «**Μὴ κλαίετε ἐπ' ἐμέ, πλήν ἐφ' ἑαυτάς κλαίετε καὶ ἐπὶ τὰ τέκνα ὑμῶν**» (Λουκᾶ 23, 28). Μὴ κλαῖτε γιὰ Μένα, καλές μου γυναῖκες. Νὰ κλαῖτε γιὰ τὸν ἑαυτὸ σας καὶ γιὰ τὰ παιδιὰ σας» ἐννοώντας τίς φοβερὲς συμφορὲς πού τίς περίμεναν λίγες δεκαετίες μετὰ, γιὰ τὸ ἀνοσιούργημα τῆς γενιᾶς των.

ὦ! τὰ ἴδια θὰ ἐπαναλάβει καὶ γιὰ μᾶς. «Αὐτὰ πού συμβαίνουν γύρω σας, θὰ μᾶς πεῖ ὁ Ἑσταυρωμένος Κύριός μας, κοντὰ καὶ μακριὰ σας, πράγματα τελείως ἀνάξια τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου, πού σᾶς ἔδωσα, εἶναι γιὰ δάκρυα πικρά. «**Αἵματα ἐφ' αἵμασι μίσγουσι...**» (Ὡσηέ 4,2), ὅπως κάποτε μέ πόνον μαρτυροῦσε ὁ ἀρχαῖος Προφῆτης. Πάλι ἡ γῆ σας ποτίζεται μέ ἄφθονο ἀδελφικό αἷμα. Λαοὶ καὶ μάλιστα ὁμόθρη-

σκοι ἀλληλοσφάζονται στίς δυστυχείς χώρες των. Ἡ πλεονεξία, ἡ ἀπάτη τοῦ πλούτου ἔφερε καί πάλι ἐκτεταμένη ἠθική διαφθορά. Τά παιδιά, ἡ νέα γενεά ἀποκόπτεται καθημερινά ἀπό αἰώνιες καί ἀκατάλυτες ἠθικές ἀξίες. Τό δημογραφικό πρόβλημα σμικρύνει καί ἀλλοιώνει τίς κοινωνίες. Χιλιάδες ἀθῶες ψυχές θυσιάζονται ἐτησίως χωρίς ἵχνος φόβου Θεοῦ στόν ἀχόρταγο Μολώχ τῶν ἡδονῶν. Καί πόσες ἀκόμη, ἀμέτρητες παρανομίες μολύνουν τόν κοινωνικό ιστό.

Πῶς, λοιπόν, ὕστερα ἀπό ὅλα αὐτά τά λυπηρά καί ἐπαίσχυντα σημεῖα τῆς σημερινῆς κατ' εὐφημισμὸν «χριστιανικῆς» κοινωνίας μας θά ἀτενίσουμε

ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ τόν θεῖο Λυτρωτὴ καί Σωτῆρα μας. Ἄς τό πράξουμε μέ συγκίνηση στή ψυχὴ καί δάκρυα στά μάτια. Μέ δάκρυα μετανοίας, μέ ἱκεσία θερμή, ὅπως ἦσαν τά δάκρυα καί ὅπως ἦταν ἡ ἱκεσία ὅλων ἐκείνων τῶν εὐλογημένων ψυχῶν πού ἔπεφταν στά ἄχραντα πόδια Του, ὅσο ζοῦσε στή γῆ, ζητώντας τό μέγα Του ἔλεος.

Ἔτσι, παρακαλῶ, ἀγαπητοὶ ἀδελφοί, ἅς ζήσουμε τὴν σημερινή ἀγία ἡμέρα. Μέ θερμὴ προσευχή, μέ δάκρυα συντριβῆς νά μᾶς δωρήσει τὴν Ἀγάπη καί τὴν συγχώρεση γιὰ ὅσα καρφιά χωρίς περίσκεψη προσθέσαμε στά πανάχραντα Χέρια Του μέ τίς ἀμαρτίες μας.

† Ὁ Ἐλευθερουπόλεως
Χρυσόστομος

εὐχέτης πάντων ὑμῶν.

ΚΑΛΟ ΠΑΣΧΑ

«ἘΝ ΤΟΥΤῳ ΝΙΚΑ»

Τὸ Ὅραμα τοῦ Μεγάλου Κωνσταντίνου καὶ ἡ ἱστορική του σημασία

Τοῦ Ἀρχιμ. Χρυσόστομος Μπένου, Πρωτοσυγγέλλου

Ἡ μορφή τοῦ Μεγάλου Κωνσταντίνου κατέχει ἐξέχουσα θέση στήν ἱστορία τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς Ρωμαϊκῆς Αυτοκρατορίας. Τὸ περίφημο ὄραμα τοῦ Τιμίου Σταυροῦ πρὶν ἀπὸ τὴ μάχη τῆς Μουλβίας γέφυρας δὲν ὑπῆρξε ἀπλῶς ἓνα προσωπικό βίωμα τοῦ αὐτοκράτορος, ἀλλὰ γεγονός πού ἐπηρέασε βαθιά τὴν ἱστορική πορεία τῆς ἀνθρωπότητος καὶ συνέβαλε ἀποφασιστικά στήν ἐπικράτηση τοῦ Χριστιανισμοῦ. Τὸ γεγονός αὐτό, ὅπως παραδίδεται ἀπὸ τὴν ἐκκλησιαστική ἱστορία, ἀποτελεῖ σταθμὸ ὄχι μόνον γιὰ τὴ ζωὴ τοῦ Μεγάλου Κωνσταντίνου, ἀλλὰ καὶ γιὰ τὴ μετέπειτα πορεία τῆς Ἐκκλησίας.

Ἡ Ἐκκλησία μέχρι τότε διήρχετο περίοδο σκληρῶν δοκιμασιῶν καὶ αἱματηρῶν διωγμῶν. Οἱ χριστιανοὶ ζοῦσαν ὑπὸ καθεστῶς φόβου καὶ διωγμοῦ, ἐνῶ ἡ ὁμολογία τῆς πίστεως συχνὰ ὀδηγοῦσε στοὺς μαρτύριους. Μέσα σὲ αὐτὴ τὴν ἱστορική πραγματικότητα, ἡ ἐμφάνιση τοῦ σημείου τοῦ Σταυροῦ στὸν οὐρανὸ ἔμελλε νὰ σηματοδοτήσῃ μίαν νέα ἐποχὴ γιὰ τὴ ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας.

Σύμφωνα μὲ τὸν ἐκκλησιαστικὸ ἱστορικό Εὐσέβιο ὁ Μέγας Κωνσταντίνος ὅταν ἐπρόκειτο νὰ συγκρουστῇ μὲ τὸν Μαξέντιο θέλησε νὰ προσευχηθῇ γιὰ νὰ ζητήσῃ τὴ βοήθεια τοῦ Θεοῦ. Ἐπρόκειτο νὰ ἀντιμετωπίσῃ τετραπλάσιο στράτευμα, μὲ στρατηγικά μάλιστα πλεονεκτήματα. Ὁ δικός του δὲ στρατὸς ἦταν τότε καταπονημένος.

Ὅμως τὶς δύσκολες ἐκεῖνες ὥρες, πού αἰσθανόταν τὴν ἀνάγκη τῆς θεϊκῆς βοήθειας, δὲν ἤξερε σὲ ποιὸν θεὸ νὰ ἀπευθυνθεῖ. Παρὰ ταῦτα ὑψώνοντας τὰ χέρια στὸν οὐρανὸ ζητοῦσε τὴ βοήθεια τοῦ Θεοῦ, κατ' οὐσίαν τοῦ «ἀγνώστου Θεοῦ». Τότε, τὴν ὥρα τῆς προσευχῆς, τὸ ἀπομεσήμερο, τὴν ὥρα πού ἔδυε ὁ ἥλιος, εἶδε στὸν οὐρανὸ τὸ πασίγνωστο καὶ παράδοξο θεοσημεῖο. Ὁ προσευχόμενος βασιλεὺς ἀντίκρισε ἐκπληκτος πάνω ἀπὸ τὸν ἥλιο τὸ σύμβολο τοῦ σταυροῦ καὶ δίπλα του τὶς δύο λέξεις: «τούτῳ νικά».

Τὸ ἴδιο βράδυ ὁ ἴδιος ὁ Κύριος ἐμφανίσθηκε στὸν Κωνσταντῖνο καὶ τοῦ ἐξήγησε τὴ σημασία τοῦ ὁράματος στὸν οὐρανό. Προέτρεψε δὲ τὸν βασιλέα νὰ κατασκευάσῃ ἓνα παρόμοιο σταυρόσχημο λάβαρο καὶ νὰ τὸ χρησιμοποιεῖ στοὺς πολέμους του ὡς φυλακτὸ καὶ θεϊκὴ βοήθεια.

Τὸ θεϊκὸ αὐτὸ σημείο-ὄραμα τὸ διηγήθηκε ἐξομολογούμενος ὁ Κωνσταντῖνος στὸν ἱστορικό Εὐσέβιο. Ὅπως ἀποδείχθηκε ἀργότερα ἀπὸ αὐτὰ τὰ γεγονότα ἡ θεοσημεία αὐτὴ συνετάραξε καὶ συγκλόνισε τὸν βασιλέα καὶ τὸν ἐπηρέασε διὰ βίου. Μόνον μὲ τὴ βοήθεια αὐτοῦ τοῦ θαυμαστοῦ συμβάντος μποροῦμε νὰ ἐρμηνεύσουμε τὴ στάση του ἀπέναντι στὴ χριστιανικὴ θρησκεία.

«Οὐκ ἐξ ἀνθρώπων τὴν κλῆσιν δεξάμενος», ὅπως ψάλλει ἡ Ἐκκλησία μας,

ὁ Μ. Κωνσταντῖνος, ἔδειξε ἀργότερα, μετὰ τὴν συντριβὴ τοῦ Μαξεντίου καὶ τὴν κυριαρχία του σὲ Ἀνατολὴ καὶ Δύση, ἀπροκάλυπτη καὶ συνεχῇ ἐκδήλωση θερμοῦ ἐνδιαφέροντος ὑπὲρ τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῶν χριστιανῶν.

Μετὰ τὴ θεοσημεία πλησίον τῆς Μουλβίας γέφυρας ἔλαβε ἄλλη τροπὴ ἢ ἀδιὰμόρφωτη θρησκευτικὴ του συνείδηση. Ξεκαθάρισε τὸ νεφελώδες τοπίο τῆς καρδιάς του. Οἱ θεοὶ οἱ πολλοὶ ἐκτοπίσθηκαν. Ἡ μορφὴ τοῦ Ἑσταυρωμένου κυριάρχησε. Ἀμέσως συγκλονισμένος ἀπὸ τὸ θέαμα τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῇ θεῖᾳ ἀποκάλυψη κατ' ὄναρ, πὺν δέχθηκε, τοῦ Χριστοῦ, ἡ εὐγνώμων ψυχὴ του ἀναζήτησε μὲ πάθος τὴν ἀλήθεια. Κάλεσε κοντὰ του χριστιανούς κληρικούς γιὰ νὰ τοῦ διδάξουν τὴ νέα θρησκεία. Καὶ ἔκτοτε, σύμφωνα μὲ τὴν διαβεβαίωση τοῦ ἱστορικοῦ Εὐσεβίου, εἶχε κοντὰ του μονίμους πνευματικούς συμβούλους ἱερεῖς. Ἕνας ἀπὸ αὐτοὺς ἦταν καὶ ὁ ἀναφερθεὶς πρῶτος τῆς Ἐκκλησίας μας ἱστορικός, ὁ ἐπίσκοπος Εὐσέβιος.

Ἡ ἐπίδραση τοῦ ὁράματος δὲν περιορίσθηκε μόνον στὴν προσωπικὴ μεταστροφὴ τοῦ αὐτοκράτορος, ἀλλὰ ἐπεκτάθηκε σταδιακὰ σὲ ὁλόκληρην τὴν αὐτοκρατορίαν καὶ στὴν ἱστορικὴ πορεία τοῦ εὐρωπαϊκοῦ πολιτισμοῦ.

Πράγματι ἡ θεοσημεία μὲ τὸν σταυρὸ καὶ τὴν φράση «ἐν τούτῳ νίκα» ἀπετέλεσε κεντρικὸ σταθμὸ στὴ ζωὴ καὶ τὴ μετέπειτα πορεία τοῦ Μ. Κωνσταντίνου. Ὅλα τὰ ἀγαθὰ τὰ ἀνεκτίμητα, πὺν ἀπόλαυσαν μαζί μὲ τὴν ἐλευθερίαν οἱ χριστιανοὶ ἀπὸ τὶς ἀρχές τοῦ Δ' αἰῶνος καὶ ἐξῆς ἀπέρρευσαν ἀπὸ τὸ θαυμαστὸ ἐκείνο ὄραμα. Ἀκόμη καὶ οἱ πιὸ αὐστηροὶ κριτὲς τοῦ βίου του καὶ γενικὰ ὀρθολογιστές, δὲν τὸ παρασιωποῦν. Ἔτσι ὁ

Arnold Jones γράφει: «Τὸ τυχαῖο αὐτὸ περιστατικὸ ὁδήγησε τελικὰ τὸν Κωνσταντῖνο στὴν εἰλικρινῇ ἀποδοχὴ τῆς χριστιανικῆς πίστεως καὶ εἶχε ὡς ἀποτέλεσμα τὸν ἐκχριστιανισμό τῆς ρωμαϊκῆς αὐτοκρατορίας καὶ τὴ δημιουργία τοῦ χριστιανικοῦ πολιτισμοῦ τῆς Εὐρώπης».

Ὁ Τίμιος Σταυρός, ἀπὸ ὄργανο ἀτιμωτικοῦ θανάτου, ἔγινε διὰ τοῦ Χριστοῦ σημεῖο δόξης καὶ νίκης. Αὐτὸ ἀκριβῶς βίωσε καὶ ὁ Μέγας Κωνσταντῖνος στὸ ὄραμά του· ὅτι ἡ ἀληθινὴ δύναμη δὲν βρίσκεται στὴν ἀνθρώπινη ἰσχὺ, ἀλλὰ στὴν δύναμη τοῦ Θεοῦ, ἡ ὁποία ἐνεργεῖ μέσα στὴν ἱστορίαν καὶ καθοδηγεῖ τὴν πορεία τῶν ἀνθρώπων καὶ τῶν ἐθνῶν.

Τὸ σημεῖο τοῦ Τιμίου Σταυροῦ, τὸ ὁποῖο φανερώθηκε στὸν Μέγα Κωνσταντῖνο, παραμένει ἕως σήμερον σημεῖο νίκης, ἐλπίδος καὶ σωτηρίας γιὰ κάθε πιστὸ ἄνθρωπο καὶ γιὰ τὴν πορεία τῆς Ἐκκλησίας μέσα στὴν ἱστορίαν.

Ἡ Ἀνάσταση τοῦ Χριστοῦ ὡς ἀπομυθοποίηση τοῦ θανάτου

Τοῦ Μιχαήλ Γ. Τρίτου, Καθηγητοῦ Α.Π.Θ.

Ἄν θά ἤθελε κανεῖς νά συνοψίσει σέ δύο λέξεις τή σημασία τοῦ γεγονότος τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ γιά τό ἀνθρώπινο γένος, θά ἔλεγε ὅτι μέ τήν Ἀνάσταση νικήθηκε καί ἀπομυθοποιήθηκε ὁ θάνατος, πού ἀποτελεῖ τήν ὀδυνηρότερη ἐμπειρία τῆς ζωῆς, τό πιό σταθερό τῆς δεδομένο καί τήν πιό συγκλονιστική ὀριακή τῆς κατάστασι.
«Θανάτου ἐορτάζομεν νέκρωσιν, Ἄδου τήν καθαίρεσιν, ἄλλης βιοτῆς, τῆς αἰωνίου ἀπαρχῆς» ψάλλει θριαμβευτικά ὁ Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνός στόν ἀναστάσιμο κανόνα τοῦ.
«... Θανάτῳ θάνατον πατήσας καί τοῖς ἐν τοῖς μνήμασι ζῶν ἡμεῖς χαρισάμενος» ψάλλουμε στό πασίγνωστο καί θριαμβευτικό ἀπολυτίκιο τοῦ Πάσχα.

Ἀνέκαθεν ὁ ἄνθρωπος πού συμφύρεται μέ τή μεταβλητότητα, τή φθορά καί τήν ἐξαφάνισι εἶδε τό θάνατο ὡς τό μεγαλύτερο πρόβλημα τῆς ζωῆς καί ἔθεσε μέ τόν ὕμνωδό τό μεγάλο ἐρώτημα: **«Τί τό περί ἡμᾶς τοῦτο γέγονε μυστήριον; Πῶς παρεδόθημεν τῇ φθορά καί συνεζεύχθημεν τῷ θανάτῳ;»**. Τό ἐρώτημα αὐτό ἀπασχολεῖ τόν ἄνθρωπο ἀπό τήν πρώτη κιόλας στιγμή πού θά ἀποκτήσει συνείδησι τῆς ὑπάρξεως του καί τόν συνοδεύει ὡς σκέψι μέχρι τήν τελευταία στιγμή τῆς παραμονῆς του στή ζωή. Νά τόν ἀποφύγει εἶναι ἀδύνατο. Νά μειώσει τή σημασία τοῦ παράλογο. Νά παρακάμψει τήν παρουσία του ἀπραγματοποίητο. Παραμένει πάντα μπροστά μας μορφή πελώρια καί ἀδυσώπητη.

Ὑπάρχουν δύο τρόποι ἀντιμετωπίσεως τοῦ θανάτου. Ὁ μηδενιστικός ὕλιστικός καί ὁ ἀναστάσιμος χριστιανικός.

Ὁ πρῶτος εἶναι ἡ φυσιολογική συνέπεια τῆς μηδενιστικῆς θεωρήσεως τῆς ζωῆς καί τῆς πεποιθήσεως ὅτι ὁ θάνατος ἀποτελεῖ τήν φυσική μοῖρα τοῦ ἀνθρώπου. Ἐγκλωβισμένη ἡ ὕλιστική κοσμοθεωρία στά στενά χωροχρονικά πλαίσια τοῦ παρόντος βλέπει τό θάνατο ὡς μιὰ κατάστασι φυσική, ὡς ματαίωσι τοῦ σκοποῦ τῆς ἀνθρώπινι ζωῆς καί ὡς τραγική παρέκκλισι ἀπό τόν ἀληθινό της προορισμό. Μή μπορώντας νά ἀνατρέψει τήν ἀδυσώπητη αὐτή πραγματικότητα, ζεῖ ἀνεξάρτητα ἀπό αὐτήν. Ἔχει ὡς σύνθημα τό **«φάγωμεν, πῶμεν αὔριον γάρ ἀποθνήσκομεν»** καί γράφει στήν πλάκα τοῦ τάφου της: **«Δέν πιστεύω τίποτε, δέν ἐλπίζω τίποτε, εἶμαι λεφτερός»**. Ζοῦν **«ὡς ἐλπίδα μή ἔχοντες καί ἄθεοι ἐν τῷ κόσμῳ»** καί σέ στιγμές εἰλικρινοῦς αὐτοσυνειδησίας καί φιλοσοφικῆς θεωρήσεως τῆς ζωῆς ἀναφωνοῦν μελαγχολικά μέ τόν Ἰούλιο Σιμόν: **«Γεννήθηκα μέ τήν ἄγνοια. Ἐξῆσα μέ τήν ἀμφιβολία. Πεθαίνω μέ τήν ἀβεβαιότητα. Ὡ ἐπέρτατον ὄν, λυπήσου μέ!»**.

Τό μεγάλο λάθος τοῦ ὕλισμοῦ εἶναι ὅτι βλέπει τή ζωή καί τό θάνατο τοῦ ἀνθρώπου στό ἐπίπεδο τῆς φύσεως, ὅπως κάνει καί γιά τούς ἄλλους ὁργανισμούς. Ἡ ἀνθρώπινι ὁμως ὕπαρξι ἔχει καί ἄλλες διαστάσεις καί προεκτάσεις, πού τίς ζοῦμε, ἔστω καί ἂν δέν μπορούμε νά τίς ἀναλύσουμε καί νά τίς περιγράψουμε λογικά. Ἡ φαινομενολογία τῆς ἀνθρώπινι ζωῆς δείχνει ὅτι ἡ ἐλπίδα γιά μιὰ ζωή πέραν τοῦ τάφου ἀποτελεῖ συστατικό στοιχεῖο τοῦ ἀνθρώπου. Ἡ ἐλπίδα γιά πληρότητα ζωῆς καί ὁ πόθος γιά τήν αἰωνιότητα ἐπιβεβαιώνουν τήν ὕπαρξι καί τήν ἀλήθεια

της. Είναι αδιανόητο να ικανοποιούνται σ' αυτή τη ζωή δευτερούσης σημασίας πόθοι και να μένει ανικανοποίητος ο πιο μεγάλος πόθος, πού έχει ο άνθρωπος για να ζήσει.

Ο δεύτερος τρόπος αντιμετώπισης του θανάτου είναι η θεώρηση του κάτω από το φῶς της αναστάσιμης χαράς και της έσχατο-λογικής ελπίδας.

Σύμφωνα με τη διδασκαλία της Έκκλη-σίας μᾶς ο θάνατος δέν υπήρχε στο αρχικό σχέδιο του Θεού για τον άνθρωπο, αφού ο άνθρωπος πλάσθηκε για να συμμετάσχει στην πληρότητα της ζωής του Δημιουργού. Από την αρχή της δημιουργίας δόθηκε σ' αυτόν η δυ-νατότητα της αθανασίας, πού θα την αποκοτῶ-σε με την καλή χρήση της ελευθερίας του. Τό τραγικό ὅμως γεγονός της πτώσεως στέρησε από τον άνθρωπο αυτή τη δυνατότητα. Ο ἄν-θρωπος πέθανε. Έγινε θνητός. Έπομένως ο θάνατος κατά τη χριστιανική αντίληψη οὔτε φυσική ἀτέλεια είναι οὔτε μεταφυσικό ἀδιέξο-δο. Είναι «**τά ὀψώνια τῆς ἁμαρτίας**» (Ρωμ. στ', 23). Η ὀδυνηρή συνέπεια της παραμορ-φωμένης σχέσεως του ανθρώπου με τό Θεό.

Αφού λοιπόν αἰτία του θανάτου είναι ἡ ἁμαρτία, ο θάνατος υπερνικιέται ὅταν χτυπη-θεῖ ἡ ἁμαρτία. Καί ἡ νίκη κατά τῆς ἁμαρτίας κερδήθηκε με τό Σταυρό καί τήν Ἀνάσταση του Χριστοῦ. «**Ὡςπερ γάρ ἐν τῷ Ἀδάμ πάν-τες ἀποθνήσκουσιν, οὕτω καί ἐν τῷ Χριστῷ πάντες ζωοποιηθήσονται**» (Α' Κορ. ιε', 22-23). Ο Χριστός, ὄντας ὁ ἴδιος ἡ αὐτοζωή, με τήν κάθοδο του στόν Ἄδη πήρε τόν θάνατο του ἀνθρώπου «**ἀπαθανατίζων τό πρόσλημμα**». «**Ὅτε κατήλθες πρός τόν θάνατον, ἡ ζωή ἡ ἀθάνατος, τότε τόν Ἄδην ἐνέκρωσας τῇ ἀστραπῇ τῆς θεότητος**» ψάλλει ἡ Έκκλησία μας. Ο ἱερός Χρυσόστομος με τόν περίφημο κατηχητικό του λόγο βροντοφωνεῖ σ' ὁλόκλη-ρη τήν ἀνθρωπότητα τόν θρίαμβο τῆς ζωῆς ἀπέναντι στό θάνατο καί τῶν θετικῶν δυνά-μεων της, ἀπέναντι στίς ἀντίθετες δυνάμεις του σκότους καί τῆς φθοράς. Ἀπευθυνόμενος δέ στόν θάνατο του λέγει: «**Ποῦ σου, θάνατε, τό κέντρον; ποῦ σοῦ, Ἄδη, τό νίκος; Ἀνέστη Χριστός καί σύ καταβέβλησαι. Ἀνέστη Χρι-**

στός καί νεκρός οὐδεὶς ἐν τοῖς μνήμασιν. Ἀνέστη Χριστός καί ζωή πολιτεύεται».

Βέβαια, ὁ θάνατος ὡς βιολογικό γεγονός δέν ἔχει ἀκόμα καταργηθεῖ. Τό ὄντολογικό του ὅμως βάθος καί ἡ υπαρξιακή του σημασία ἔχουν καταπατηθεῖ με τήν Ἀνάσταση του Χρι-στοῦ. Η ραχοκοκαλιά του θηρίου ἔσπασε καί ἀποκαλύφθηκε ἡ ἀδυναμία του. Η δύναμη τῆς Ἀναστάσεως εἶναι πιά λανθάνουσα καί ἐμφυ-τη σέ κάθε θάνατο.

Η πληρότητα τῆς ἀναστάσιμης χαράς για τήν κατάργηση του θανάτου εἶναι ζωντανή στή ζωή τῆς Έκκλησίας δύο χιλιάδες χρόνια τώρα. Αὐτή κάνει τούς μάρτυρες να ἀντιμε-τωπίζουν χαίροντες τό μαρτύριο. Αὐτή εἶναι τό γνώρισμα τῶν πραγματικῶν Χριστιανῶν, πού γιορτάζουν τήν ἡμέρα του θανάτου τους ὡς γενέθλια ἡμέρα. Γιατί κατά ἕναν παράδο-ξο τρόπο γεννιόμαστε για να πεθαίνουμε καί πεθαίνουμε για να ζήσουμε. Ὅπως δέ λέγει ὁ Μέγας Ἀθανάσιος «**οἱ πιστοὶ ἀποθνήσκοντες οὐκ ἀπόλλυνται, ἀλλά καί ζῶσιν καί ἄφθαρ-τοι διά τῆς Ἀναστάσεως γίνονται**».

Ζοῦμε σήμερα τήν κρίση του ἀνθρώπου σέ ὅλη της τήν τραγικότητα. Η κυριότερη αἰτία αὐτῆς τῆς κρίσεως εἶναι ἡ ἔλλειψη πί-στεως στήν Ἀνάσταση του Χριστοῦ καί στίς τεράστιες υπαρξιακές καί μεταφυσικές της διαστάσεις. Ἐτσι βλέπει τό θάνατο ὡς τήν ὀδυνηρότερη ἐμπειρία τῆς ζωῆς, ἀλλά καί τήν φοβερότερη δοκιμασία τερματισμοῦ τῆς υπάρξεως καί ἐξουθενώσεώς του ὡς σκέψεως, προσωπικότητας καί ὕλικῆς παρουσίας.

Ο σύγχρονος ἄνθρωπος, πιστεύοντας στήν Ἀνάσταση του Χριστοῦ καί συνειδη-τοποιώντας ὅτι ὁ Χριστός με τήν Ἀνάσταση του «**συνανέστησε παγγενή τόν Ἀδάμ**», θά ξεπεράσει τίς ἀγχωτικές ἐκβλαστήσεις τῆς υπαρξιακῆς προβληματικότητας, θά λύσει τό πρόβλημα τῆς ζωῆς καί του προορισμοῦ τῆς υπάρξεως καί θά ἀπομυθοποιήσῃ τόν ριγηλό ἐφιάλη του θανάτου, κάνοντάς τον πράξη κοινωνίας με τή ζωή. Μιᾶς ζωῆς ποιοτικά διάφορης τῆς παρούσης με μόνιμη ὑπόσταση καί αἰώνια διάρκεια, μιᾶς ζωῆς χωρίς τέλος.

Χριστός Ἀνέστη!

ΑΡΧΙΕΡΕΙΣ ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ

ΙΑΤΡΙΚΩΝ Ἡ ΦΥΣΙΟΛΟΓΙΚΩΝ- ΙΑΤΡΙΚΩΝ ΣΥΓΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

Ἀπὸ τὸν 4ο ἕως τὸν 14ο αἰῶνα

Αἰμίλιος Δημ. Μαυρουδῆς
Ἄρχων Νοτάριος τῆς Ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας
Ὁμότιμος Καθηγητὴς Α.Π.Θ.

ΜΕΡΟΣ Α΄

Ἦδη ἀπὸ τὶς ἀπαρχές τοῦ Χριστιανισμοῦ μεταξὺ τῶν ὁπαδῶν τῆς νέας θρησκείας συγκαταριθμήθηκαν καὶ πολλοὶ λόγιοι ἄνδρες, ἐκπρόσωποι διαφόρων ἐπιστημῶν· χαρακτηριστικὸ καὶ πολὺ γνωστὸ σὲ ὅλους παράδειγμα ἀποτελεῖ ὁ εὐαγγελιστὴς Λουκᾶς, ἡ ἱατρικὴ ιδιότητα τοῦ ὁποίου μαρτυρεῖται ρητὰ στὴν παύλεια ἐπιστολὴ Πρὸς Κολοσσαεῖς 4, 14 (: **ἀσπάζεται ὑμᾶς Λουκᾶς ὁ ἱατρὸς ὁ ἀγαπητός**). Στὸ παρὸν ἄρθρο ὅμως θὰ ἀναφερθῶ μόνο στοὺς ἱατροὺς, καὶ εἰδικότερα στοὺς ἀρχιερεῖς ἱατροὺς ἢ γνῶστες τῆς Ἱατρικῆς, τὸ ἐνδιαφέρον τῶν ὁποίων γιὰ τὴν ἐπιστήμη τοῦ Ἀσκληπιοῦ προκύπτει ἀπὸ τὴν ἀπόδοση σὲ αὐτοὺς ἱατρικῶν ἢ φυσιολογικῶν-ιατρικῶν συγγραμμάτων. Οἱ ἐν λόγῳ ἀρχιερεῖς, ἀλλὰ καὶ γενικὰ οἱ κληρικοί, ὅχι μόνον δὲν θεωροῦσαν ἀσυμβίβαστη μὲ τὴν ἀρχιερωσύνη (ἢ τὴν ἱερωσύνη ἢ τὸ μοναχικὸ σχῆμα) τοὺς τὴν ἐνασχόληση μὲ τὴ φιλάνθρωπη αὐτὴ ἐπιστήμη, ἀλλὰ ἀντιθέτως ἀξιοποίησαν τὶς σχετικὲς γνώσεις τοὺς καὶ στὴ θεολογικὴ ἐπιχειρηματολογία τοὺς, παρομοιάζοντας πολλὰ ἀπὸ τὶς

ἐνδεικνυόμενες ἐνέργειες πρὸς σωτηρία τῶν ἁμαρτωλῶν συνανθρώπων τοὺς μὲ τὶς ἱατρικὲς θεραπευτικὲς πράξεις. Γιὰ παράδειγμα, οἱ αὐστηρὲς διδασκὰς καὶ οἱ ἔντονες ἐπιτιμῆσεις πρὸς τοὺς ἁμαρτάνοντες ἀνθρώπους, ὥστε αὐτοί, ἀφοῦ συνειδητοποιήσουν τὴν κατάστασή τους, νὰ προσπαθήσουν ἀπαλλαγοῦν ἀπὸ τὰ πάθη τοὺς, νὰ ἀνανήψουν καὶ νὰ σωθοῦν, ἀντιπαραβάλλονται συχνὰ μὲ τὶς ἐπώδυνες τομὲς καὶ τοὺς καυτηριασμοὺς ποὺ ἐκτελοῦνται ἀπὸ τοὺς ἱατροὺς γιὰ νὰ ἀπαλλάξουν τοὺς ἀσθενεῖς τοὺς ἀπὸ κάποια ἐπικίνδυνη νόσο. Ἐνα χαρακτηριστικὸ παράδειγμα ἐπ’ αὐτοῦ ἀποτελεῖ τὸ ἀκόλουθο κείμενο τοῦ ἁγίου Ἰωάννη Χρυσοστόμου, ἀπὸ τὴν ἐρμηνεία του Εἰς τὸ Πάτερ, εἰ δυνατόν ἐστι, παρελθέτω ἀπ’ ἐμοῦ τὸ ποτήριον τοῦτο ... [PG 51, στ. 31]: **«Πρόσφατα κάναμε μιὰ βαθειὰ τομὴ σὲ ὅσους εἶναι ἄρπαγες καὶ θέλουν νὰ εἶναι πλεονέκτες, (καὶ τὸ κάναμε αὐτό) ὅχι γιὰ νὰ τοὺς πλήξουμε, ἀλλὰ γιὰ νὰ τοὺς διορθώσουμε· ὅχι ἐπειδὴ μισοῦμε τοὺς ἀνθρώπους, ἀλλὰ ἐπειδὴ ἀποστρεφόμεθα τὴν κακία. Γιατί**

καὶ ὁ ἰατρὸς ἀποκόπτει τὸ ἔλκος, ὅχι ἐπειδὴ ἔχει ἐχθρική διάθεση πρὸς τὸ ἄρρωστο σῶμα, ἀλλὰ ἐπειδὴ πολεμᾷ τὴν ἀρρώστια καὶ τὸ τραῦμα. Ἐμπρὸς λοιπόν, σήμερα ἄς εἴμαστε λίγο ὑποχωρητικοί, ὥστε νὰ ἀνασάνουν ἀπὸ τὸν πόνο καὶ, πληττόμενοι διαρκῶς, νὰ μὴν δυστροπήσουν γιὰ τὴ θεραπεία. Τὸ ἴδιο κάνουν καὶ οἱ ἱατροί: μετὰ τὶς τομές, θέτουν ἐπιθέματα καὶ (χορηγοῦν) φάρμακα, καὶ ἀφήνουν νὰ περάσουν (κάποιες) ἡμέρες, ἐπινοώντας ὅσα (μέσα) ἀπαλύνουν τὸν πόνο. Αὐτοὺς λοιπὸν μιμούμενοι καὶ ἐμεῖς σήμερα, ἄς στοχασθοῦμε (κάτι παρόμοιο), ὥστε νὰ ἀποκομίσουμε τὸ ὄφελος ἀπὸ τὴ συζήτηση ...»¹. Καὶ πάλι ὁ ἅγιος Πατέρας στὴν ἐρμηνεία του στὴ δεύτερη Πρὸς Κορινθίους ἐπιστολὴ σημειώνει (Εἰς τὴν Πρὸς Κορινθίους Β΄ 3 [PG 61, στ. 421]): «Ὡστε, ἀκόμη καὶ ἂν τὰ λόγια ἦταν γεμᾶτα θυμὸ, ὁ θυμὸς αὐτὸς προερχόταν ἀπὸ πολλὴ ἀγάπη καὶ πόνο. Καὶ γράφοντας τὴν Ἐπιστολή, ὑπέφερα, πονοῦσα, ὅχι μόνον ἐπειδὴ εἶχατε ἀμαρτήσῃ, ἀλλὰ καὶ ἐπειδὴ ἀναγκαζόμουν νὰ σᾶς προξενήσω λύπη. Καὶ αὐτὸ ἦταν ἀπὸ ἀγάπη· ὅπως ἀκριβῶς ὅταν κάποιος ἔχει ἓνα παιδί του, πὺν πάσχει ἀπὸ σήψη καὶ ἀναγκάζεται νὰ τοῦ κάνει τομὴ καὶ νὰ τὸ καυτηριάσῃ, ὑποφέρει καὶ γιὰ τὰ δύο: καὶ ἐπειδὴ τὸ παιδί του εἶναι ἄρρωστο, καὶ ἐπειδὴ ἀναγκάζεται νὰ τὸ κόψῃ. Ἐπομένως, αὐτὸ πὺν νομίζετε ὅτι εἶναι ἐνδειξὴ πὺς σᾶς μισῶ, αὐτὸ ἦταν ἀπόδειξὴ ὅτι σᾶς ἀγαπῶ βαθιά».

Στὴ συνέχεια καταγράφω ἀρχιερεῖς, οἱ ὅποιοι ἀσχολήθηκαν, κατὰ διαφορετικὸ βαθμὸ ὁ καθένας τους, μετὰ τὴν Ἱατρική, συγγράφοντας εἴτε ἀμιγῶς ἱατρικοῦ περιεχομένου κείμενα εἴτε ἀξιοποιώντας τὶς ἱατρικὲς γνώσεις τους σὲ φυσιολογικοῦ-ἱατρικοῦ περιεχομένου ἔργα μετὰ σκοπὸ νὰ καταδείξουν τὴ σοφία τοῦ Δημιουργοῦ ἢ νὰ ἐπιχειρηματολογήσουν ὑπὲρ διαφορῶν ἀπόψεων τους (πάντως τὰ ἔργα αὐτὰ κρίθηκαν ὅτι παρουσιάζουν ἐνδιαφέρον καὶ ἀπὸ ἱατρικῆς ἀπόψεως, καὶ γιὰ τὸν λόγο αὐτὸν οἱ συγγραφεῖς τους συμπεριλήφθηκαν ἀπὸ τὸν H. A. Diels στὸ μνημειῶδες ἔργο του περὶ τῶν Ἑλλήνων ἱατρῶν).

*Βασίλειος ὁ Μέγας,
ἀρχιεπίσκοπος Καισαρείας
Καππαδοκίας*

Ὡς γνωστὸν, ὁ Βασίλειος, ὅπως καὶ οἱ δύο ἄλλοι μεγάλοι ἱεράρχες τοῦ 4ου αἰῶνα μ.Χ., διακρίθηκε γιὰ τὴν εὐρυμάθειά του, καθὼς καὶ γιὰ τὴν ἐνασχόλησή του μετὰ διάφορες ἐπιστῆμες τῆς ἐποχῆς του. Γιὰ τὶς ἱατρικὲς γνώσεις οἱ ὁποῖες ἐντοπίζονται στὰ συγγράμματά του ἔχουν γραφεῖ ἀρκετὲς μελέτες. Συνήθως τονίζεται καὶ ἡ σχέση του μετὰ τὸν ἱατρὸ Εὐστάθιο, μετὰ τὸν ὁποῖον διατηροῦσε ἀλληλογραφία, ὅχι ἀπαραιτήτως γιὰ ἱατρικὰ ζητήματα (ὅπως π.χ. ἡ ἐπιστολή: Πρὸς Εὐστάθιον τὸν ἱατρὸν περὶ τῆς τῶν αἰρετικῶν ἀντιλογιῶν λύσεως). Ἐκτὸς ὅμως ἀπὸ τὶς ἱατρικὲς ἀπόψεις, τὶς διάσπαρτες στὰ θεολογι-

¹ Ἡ ἰδέα αὐτὴ τοῦ παραλληλισμοῦ τῶν ἱατρικῶν τομῶν καὶ καυτηριασμῶν μετὰ τοὺς ὠφέλιμους καὶ ἐποικοδομητικὸς λόγους ἐντοπίζεται ἤδη στὸν ρήτορα Ἰσοκράτη, Περὶ εἰρήνης 40: ἐπειθ' ὅτι καταγέλαστον ἐστὶν τὰς μὲν καύσεις καὶ τὰς τομὰς τῶν ἱατρῶν ὑπομένειν ἵνα πλειόνων ἀλγηδόνων ἀπαλλαγῶμεν, τοὺς δὲ λόγους ἀποδοκιμάζειν πρὶν εἰδέναι σαφῶς, εἰ τοιαύτην ἔχουσιν τὴν δύναμιν ὥστ' ὠφελῆσαι τοὺς ἀκούοντας.

κὰ ἔργα του, σὲ κάποια χειρόγραφα παραδίδεται ἓνα ἀκόμη ἀνέκδοτο σύγγραμμα φιλοσοφικοῦ-ιατρικοῦ περιεχομένου μὲ τὸν τίτλο **Περὶ γενέσεως ἀνθρώπου**, πιθανότατα παρόμοιου περιεχομένου μὲ τὸ σύγγραμμα τοῦ ἐπισκόπου Νεμεσίου **Περὶ φύσεως ἀνθρώπου** (ἴσως καὶ σχετιζόμενο μὲ τὴν Ἑξαήμερον).

*Γρηγόριος ὁ Θεολόγος,
ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως*

Ἡ Ἱατρικὴ δὲν εἶχε μείνει ἔξω ἀπὸ τὰ ἐνδιαφέροντα τοῦ μεγάλου Πατέρα τῆς Ἐκκλησίας Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου, μὲ τὸ ὄνομα τοῦ ὁποίου παραδίδεται ἓνα ἔργο μὲ τὸν τίτλο **Περὶ συνθέσεως καὶ διακρίσεως τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος**, ἀποτέλεσμα συνδυαστικῆς ἀξιοποιήσεως τῶν ἀνατομικῶν, φυσιολογικῶν καὶ θεολογικῶν γνώσεών του.

Ἐπίσης τοῦ ἀποδίδεται ἡ σύνθεση ἑνὸς φαρμάκου, ἑνὸς Ἀλατίου (Ἀλάτιον σκευασθὲν ὑπὸ τῆς τοῦ ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου ἐνεργείας τοιάσδε), οἱ δράσεις τοῦ ὁποίου καλύπτουν ἓνα εὐρὺ φάσμα ἀσθενειῶν: Ὁφθαλμίαν οὐ ποιεῖ ἔως γήρως, οὐκ ὀδόντας ἀλγῆσαι, οὐ μῖξαι, οὐ τρίχας ῥεῦσαι, ὀξυδορκίαν ποιεῖ, οὐκ ἀφήνει φλέγμα, οὐ χολήν, οὐ χυμόν, οὐ ποδαλγίαν, οὐ σπλῆνα· ἡ ἐλεύθερη μετάφραση τοῦ κειμένου αὐτοῦ εἶναι ἡ ἀκόλουθη: «**Φάρμακο μὲ βάση τὸ ἀλάτι, τὸ ὁποῖο παρασκευάσθηκε ἀπὸ τὸν ἅγιον Γρηγόριο τὸν Θεολόγο, καὶ ἔχει τὶς ἀκόλουθες θεραπευτικὲς δράσεις: δὲν ἀφήνει νὰ προκληθεῖ (στὸν ἄνθρωπο) ὀφθαλμικὴ νόσος μέχρι τὰ γηρατειά του, οὔτε νὰ πονέσουν τὰ δόντια του, οὔτε νὰ μολυνθοῦν, οὔτε ἀφήνει νὰ πέσουν τὰ μαλλιά του, χαρίζει ὀξύτητα στὴν**

ὄραση, δὲν ἐπιτρέπει τὴ δημιουργία φλέγματος, οὔτε χολῆς, οὔτε ἄλλου χυμοῦ, οὔτε νὰ προκληθεῖ πόνος στὰ πόδια, οὔτε προβλήματα στὸν σπλῆνα».

*Γρηγόριος,
ἐπίσκοπος Νύσσης*

Ὁ ἅγιος Γρηγόριος Νύσσης ὑπῆρξε ὁ συγγραφέας ἑνὸς φυσιολογικοῦ-θεολογικοῦ συγγράμματος σχετικὰ μὲ τὴ δημιουργία τοῦ ἀνθρώπου, μὲ τίτλο **Περὶ κατασκευῆς ἀνθρώπου**, ὡς συνέχεια (ἢ ὑπὸ τὴν ἐπίδραση) τῆς Ἑξαήμερου τοῦ Μεγάλου Βασιλείου. Ἄν καὶ ὁ σκοπὸς τοῦ Γρηγορίου εἶναι κυρίως θεολογικός, στὸ ἔργο αὐτὸ ἐντοπίζονται διάφορα στοιχεῖα, τὰ ὁποῖα ἀναδεικνύουν τὶς ἱατρικὲς γνώσεις του· τέτοια εἶναι, ἡ περιγραφή τῆς δομῆς τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος, οἱ ἀνατομικὲς γνώσεις του γιὰ τὸν τρόπο μὲ τὸν ὁποῖον τὰ ὅσῃ συνδέονται μεταξύ τους, ἡ περιγραφή τῶν κινητικῶν νεύρων, ἡ κατάρτισή του ὅσον ἀφορᾷ τὴ διάκριση τῶν αἰσθητηρίων ὀργάνων καὶ τὴ λειτουργία τῶν αἰσθήσεων (εἰδικὰ οἱ ἀπόψεις του γιὰ τὴν κατασκευὴ τῶν αἰσθητηρίων ὀργάνων εἶναι βασισμένες στὶς ἀπόψεις τῶν ἀρχαίων ἱατρῶν γιὰ τὴ Φυσιολογία τοῦ ἀνθρώπου).

Ἐκτὸς ὅμως ἀπὸ αὐτό, μὲ τὸ ὄνομα τοῦ Γρηγορίου εἶναι γνωστὸ ἓνα σύγγραμμα **Περὶ σφυγμῶν** (ἢ μὲ τὸν ἐναλλακτικὸ τίτλο **Περὶ σφυγμῶν καὶ ἐτέρων κινήσεων τοῦ σώματος**), θέμα ἰδιαίτερος προσφιλὲς στοὺς ἀρχαίους καὶ τοὺς Βυζαντινοὺς ἱατροὺς. Ἀκόμη μὲ τὸ ὄνομά του παραδίδονται, σὲ διάφορες συλλογές, ἀποσπάσματα ἱατρικοῦ περιεχομένου.

Συνεχίζεται

«ὦ γλυκύ μου ἔαρ...»

Τοῦ Δημητρίου Νοβακίδη, Συνταξιούχου Δασκάλου

Μία φράση ἀπὸ τούς ὕμνους τῆς Μεγάλης Ἑβδομάδος, πού δέν περνᾶ ἀπλῶς ἀπὸ τὰ αὐτιά μας, ἀλλὰ κατεβαίνει κατευθεῖαν μέσα στὴν καρδιά μας. Ἕνας ὕμνος ἀπὸ τὸ εὐωδιασμένο περιβόλι τῆς Βυζαντινῆς ψυχῆς, πού τὰ τροπάριά της, τὰ τραγούδια της, τὰ λόγια της, τὰ εἰκονίσματα της, εἶναι ὅλα μοσχοβολημένα. Ἀλλὰ τὴν πιὸ ὠραία μυρωδιά, τὴν σκορπᾶνε τὰ Ἀνθη τῆς Βυζαντινῆς Ὑμνωδίας, φυτουργημένα, ἀπὸ μεγάλους ποιητές. Ἐδῶ πνέει τὸ ἔαρ τῆς ἀφθαρσίας. Ἐδῶ εἶναι οἱ ἀμάραντοι στέφανοι. Ἐδῶ ἀνθίζουν τὰ μυρίπινα ἄνθη τοῦ Παραδείσου. Ἡ Παναγία εἶναι τὸ πλέον εὖοσμον Ἀνθος τῆς Ὁρθοδοξίας.

“Χαῖρε τὸ ἄνθος τῆς ἀφθαρσίας.” “Χαῖρε ὁσμή τῆς Χριστοῦ εὐωδίας”, ψάλλει ὁ παπὰς στοὺς Χαιρετισμούς σάν νὰ εἶναι μαδημένα ροδοπέταλα καὶ γαρύφαλλα

«ὦ γλυκύ μου ἔαρ...»

Δέν εἶναι ἓνας συνηθισμένο ὕμνος. Εἶναι λόγος μητρικός. Εἶναι ὁ θρῆνος τῆς Παναγίας μπροστὰ στὸν Ἐσταυρωμένο Υἱό της. Εἶναι μέρος τῶν ἐγκωμίων πού ψάλλονται τῇ Μεγάλῃ Παρασκευῇ. Ἐκεῖ μπροστὰ στὸν στολισμένο Ἐπιτάφιο, ἡ ἐκκλησία τολμᾷ νὰ βάλει στὰ χεῖλη τῆς Θεοτόκου, λόγια ἀνθρώπινα, τρυφερά, γεμάτα πόνο, ἀλλὰ καὶ Ἐλπίδα. Τὴν φράση αὐτὴ πού ἀποδίδεται στὴν Παναγία, δέν τὴν ἀκοῦμε ὡς Θεολογικὴ ἀνάλυση, ἀλλὰ ὡς ψίθυρο μάνας, πρὸς τὸ παιδί της. Ἡ Παναγία, δέν ἀρνεῖται τὸν πόνο. Βαρειὰ ἡ σκιά τοῦ πετρωμένου στό πρόσωπο της. Εἶναι, τὰ δάκρυα πού κυλοῦν στὰ ὠχρά μάγουλα της σιγηλά, εἶναι, τὰ μάτια της τὰ πνιγμένα στὴν ἄφατη θλίψη, εἶναι, ὁ πόνος πού αὐλάκωσε τὸ πρόσωπο της μάνας, τὸ ἔκανε ἀγνώριστο, τὸ ἁγίασε.

Καί εἶχε χθές, δάκρυα ἡ ἡμέρα ἐκεῖνη. Ἡ γῆ σιωπῆσε. Χαμήλωσε ὁ οὐρανὸς βουρκωμένος, βαρὺς. Πολύ μεγάλος ὁ Σταυρὸς στὰ μάτια Ἐκείνης, μέ τὸν Δημιουργὸ τῶν πάντων

νά κρέμεται ἐπὶ ξύλου. Μέσα στὴν Ἀνοιξιάτικη φύση, ἀνάμεσα στὰ λουλούδια καὶ τὰ μπουμπουκιασμένα κλαριά, σβήσανε ὅλες οἱ λεπτομέρειες, ἀπομακρύνθηκαν οἱ ὄγκοι τῶν βουνῶν καὶ ἔμεινε ἐκεῖ ἡ Μάνα, ὁ μεγάλος ἀνυπόφορος Σταυρὸς καὶ δύο σκιές. Ὁ σπαραγμὸς τῆς εἶναι ἀληθινός. Δέν παίζει ρόλο, δέν ὑποκρίνεται πίστη. Εἶναι ἡ μητέρα πού πονᾷ. Κι' ὁ πόνος τῆς δέν εἶναι ἀπελπισμένος. Δέ γίνεται κραυγὴ ἀπόγνωσης, ἀλλὰ λόγος ἀγάπης.

Τὸ «ὦ γλυκύ μου ἔαρ...» δέν εἶναι ἀπλῶς ἓνας Θρῆνος. Εἶναι ὕμνος ἀγάπης, πού δέν κλείνει τὸν Οὐρανό, ἀλλὰ τὸν ἀνοίγει. Εἶναι τὸ δάκρυ πού δέν σκοτεινιάζει τὸν κόσμο, ἀλλὰ τὸν ποτίζει γιὰ ν' ἀνθίσει. Εἶναι μιὰ προσευχή. Μιὰ γέφυρα ἀνάμεσα στὸν ἀνθρώπινο πόνο καὶ στὴν θεία Ἐλπίδα.

Εἶναι ἡ ὑπόμνηση, ὅτι μέσα ἀπὸ τὸν πόνο γεννιέται ἡ σωτηρία καὶ μέσα ἀπὸ τὸν Θάνατο, ἡ αἰώνια ζωὴ. Ὁ Σταυρὸς γίνεται δέντρο ζωῆς καὶ ἀπὸ τὸ αἷμα τοῦ Χριστοῦ ἀνθίζει ἡ Ἀνοιξη, τοῦ κόσμου. Ἡ Σταύρωση γίνεται δρόμος Ἀναστάσεως. Τὸ δάκρυ γίνεται ποτάμι ἐλέους, πού πλένει τὴν ψυχὴ καὶ τὴν ἀνασταίνει. Εἶναι ἡ φωνὴ κάθε ἀνθρώπου, πού ἀντικρίζει τὸν Σταυρωμένο καὶ συνειδητοποιεῖ τὸ μέγεθος τῆς Θείας συγχώρησης.

Ἡ ἐκκλησία μέσα ἀπ' αὐτὸν τὸν ὕμνο, μᾶς μαθαίνει, ὅτι ἡ πίστη δέν εἶναι ἀπουσία πόνου, ἀλλὰ μεταμόρφωσή του. Δέν εἶναι ἄρνηση τοῦ θανάτου, ἀλλὰ προσμονὴ ζωῆς. Εἶναι ἡ Ἀνοιξη πού βγήκε ἀπὸ τὸν τάφο καὶ πλημμύρισε τὸν κόσμον ζωὴ. «ΧΡΙΣΤΟΣ ΑΝΕΣΤΗ». Εἶναι ἡ δικαίωση, εἶναι ἡ ἀπάντηση, στὸν θρῆνον τῆς Παναγίας. Ἐδῶ γεννιέται ὁ ἐκκλησιαστικὸς ρομαντισμός. Ὁχι ρομαντισμὸς τῆς φυγῆς ἀπὸ τὴν πραγματικότητα, ἀλλὰ ἐκεῖνος πού βλέπει τὴν πραγματικότητα καὶ δέν παραιτεῖται. Ὁ ρομαντισμὸς πού τολμᾷ νὰ ἐλπίζει ἀκόμη καὶ μέσα ἀπὸ τὸν τάφο.

ΟΙ ΜΑΧΕΣ ΤΩΝ ΕΛΕΥΘΕΡΩΝ, ΤΗΣ ΕΞΟΧΗΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΔΩΜΑΤΙΩΝ, ΤΟΝ ΑΠΡΙΛΙΟ ΤΟΥ 1913

Α΄ ΜΕΡΟΣ

Του Θεοδώρου Δ. Λυμπεράκη

7ή μεγάλη προσβολή που αποτέλεσε για την πατρίδα μας η άτυχής έκβαση του έλληνο-τουρκικού πολέμου του 1897, ξέπλυναν οι μεγάλοι αγώνες των Ελλήνων, στρατευμένων και μή, ελεύθερων και υπόδουλων, στα πεδία των μαχών των δύο Βαλκανικών Πολέμων των ετών 1912-1913, αγώνες οι οποίοι συνετέλεσαν στον υπερδιπλασιασμό της έκτασης της Ελλάδος και στην άπελευθέρωση μεγάλου αριθμού υπόδουλων συμπατριωτών μας.

Στά πλαίσια του Α΄ Βαλκανικού Πολέμου, Έλληνες, Βούλγαροι και Σέρβοι συνήψαν συμμαχία κι αγωνίστηκαν για ν' άπελευθερώσουν τους υπόδουλους λαούς τους από τον βαρύ, όθωμανικό ζυγό.

Τόν Οκτώβριο του 1912 ό Έλληνικός Στρατός, υπό τόν Διάδοχο Κωνσταντίνο, άπελευθέρωσε τή Θεσσαλονίκη και λίγο άργότερα όλόκληρη τήν Ήπειρο και τήν Κεντρική και Δυτική Μακεδονία, καθ' όν χρόνο σώματα προσκόπων, υπό τόν καπετάν Δούκα Ζέρβα, άπελευθέρωναν τήν περιοχή του Παγγαίου όρους κι έγκαθιστούσαν έλληνικές, διοικητικές Αρχές.

Πλήν όμως, οι Βούλγαροι, μέ τήν συμπεριφορά τους, ήδη στη διάρκεια του Α΄ Βαλκανικού Πολέμου, άπέδειξαν ότι δέν έβλεπαν τους Έλληνες σάν συμμαχούς τους, ούτε τήν χώρα των Ελλήνων ως συμμαχική χώρα, αλλά ότι επιδίωκαν ν' άποκτήσουν δικαιώματα πάνω σε τμήματα της Έλληνικής Μακεδονίας και της Θράκης, στα όποια κατοικούσαν άνεκαθεν άκραιφνείς έλληνικοί πληθυσμοί και δέν είχαν κατοικήσει ποτέ βουλγαρικοί πληθυσμοί.

Ειδικά όσον άφορᾷ τήν περιοχή του Παγγαίου, ό «συμμαχικός» (έντός είσαγωγικών) βουλγαρικός στρατός, άφού κατέλαβε τήν Καβάλα, έστειλε ένα τμήμα του στην Έλευθερούπολη, τό όποιο προέβη στην άντικατάσταση

των έλληνικών, τοπικών Αρχών μέ βουλγαρικές και διόρισε έπαρχο της πόλης τόν άρχηγό των Κομιτατζήδων, Μπαϊτσέφ.

Οί βουλγαρικές Αρχές του Παγγαίου άρχισαν άμέσως νά φέρονται βάνανσα προς τόν έλληνικό πληθυσμό, για τήν προστασία του όποιου στάλθηκαν προοδευτικά στό Παγγαίο, ήδη από τά τέλη του 1912, έλληνικά, στρατιωτικά τμήματα, δυνάμεως πέντε λόχων περίπου. Συγκεκριμένα, τήν μέν 7η Δεκεμβρίου 1912 έφθασε στις Έλεύθερες ούλαμός Ίππικού, υπό τόν Θεσσαλό Άνθυπίλαρχο Κωνσταντίνο Νταή, (καπετάν Τζάρα, που έδρασε κατά τόν μακεδονικό Άγώνα στην περιοχή μας κι άργότερα εκλέχτηκε γερουσιαστής μας), μέ 24 ίππείς κι ένα λοχία, τήν 16η Δεκεμβρίου 1912 τό τορπιλοβόλο «ΚΑΝΑΡΗΣ» αποβίβασε άγημα 20 ναυτών στόν όρμο των Έλευθερών, τήν 22α Δεκεμβρίου του 1912 τό άτμόπλοιο «ΑΘΗΝΑΙ» και τό τορπιλοβόλο «ΚΑΝΑΡΗΣ» αποβίβασαν έναν ούλαμό στό Όρφάνι και μία διλοχία του 21ου Συντάγματος Πεζικού, (1ος και 5ος λόχος), στις Έλευθερές, υπό τόν λοχαγό Μάρκου, που άναπτύχθηκαν από τόν ποταμό Άγγίτη μέχρι τή γραμμή Παλαιοχωρίου - Κηπιών - Έξοχης - Έλευθερών και τήν 3η Μαρτίου του 1913 έφθασε άλλη μία διλοχία κι ένας ούλαμός Πυροβολικού.

Τά έλληνικά αυτά τμήματα άνέλαβαν ως άποστολή, νά έξασφαλίσουν τήν τάξη κατά των βουλγαρικών αυθαιρεσιών. Παράλληλα όμως και οι Βούλγαροι ένίσχυσαν τις δυνάμεις τους κι άρχισαν νά δημιουργούν συνεχείς προστριβές, επιδιώκοντας νά έπεκτείνουν τήν κατοχή τους προς τά δυτικά, μέχρι τις έκβολές του Στρυμόνα.

Οί Βούλγαροι, άφότου κατέλαβαν τήν Άδριανούπολη στις 13 Μαρτίου 1913 κι άπο-

δέσμευσαν την 2ή Στρατιά τους, πού είχε αναλάβει την πολιορκία της, διέταξαν την 8ή Μεραρχία της Στρατιάς εκείνης να μετακινηθεί στις Σέρρες και να ενισχύσει τον βουλγαρικό Στρατό πού βρισκόταν στη Μακεδονία, ενώ ακολούθησε η 3ή Μεραρχία τους, πού εγκαταστάθηκε στην περιοχή Κιλκίς - Δοϊράνης, καθ' όν χρόνο άλλες δυνάμεις τους μετακινήθηκαν στην περιοχή Καβάλας - Έλευθερούπολης. Η έντατική αυτή μεταφορά βουλγαρικών δυνάμεων, καθώς και οι απειλητικές και προκλητικές ενέργειες τους, προκάλεσαν τις διαμαρτυρίες της Έλληνικής Κυβέρνησης, πού υποχρέωσε το Γενικό Στρατηγείο μας να ρυθμίσει ως εξής τη διάταξη των δυνάμεών μας, ανάλογα με αυτήν των βουλγαρικών δυνάμεων: Περί τά μέσα Απριλίου 1913 συγκεντρώθηκε στην περιοχή του Παγγαίου ολόκληρη η υπό τον Συνταγματάρχη Σωτήλη 7η Μεραρχία, με διάταξη του 20ου Συντάγματος από τη θέση «Βίγλα» (στην Ί. Μονή Εικοσιφονίσσης) του Παγγαίου όρους μέχρι τις Έλεύθερες και με το άριστερό πλευρό της καλυπτόμενο από το 21ό Σύνταγμα, από το Αγγίτη ποταμό μέχρι τη λίμνη Αχινού. Το 19ο Σύνταγμα παρέμεινε σαν έφεδρεία στο Όρφάνι, ο δέ σταθμός Διοίκησης της 7ης Μεραρχίας εγκαταστάθηκε στη Γαληψό. Πίσω από την 7η Μεραρχία, στις έκβολές του Στρυμόνα, είχε συγκεντρωθεί η 1η Μεραρχία του θρυλικού Στρατηγού Μανουσogiαννάκη, στον οποίο ανατέθηκε τότε η διοίκηση του Τμήματος Στρατιάς Παγγαίου, όπως ονομάστηκε η δύναμη αυτή των δύο των Μεραρχιών.

Κι η εγκατάσταση, όμως, του Τμήματος Στρατιάς Παγγαίου στην γύρω από το Παγγαίο περιοχή δεν ανέκοψε την επέκταση των βουλγαρικών, στρατιωτικών δυνάμεων σε καίρια σημεία της πάνω και γύρω από το όρος αυτό περιοχής, η οποία επέκταση αποδείκνυε περίτρανα τον σκοπό των Βουλγάρων, να καταλάβουν ολόκληρο τό, στρατηγικής σημασίας για τά επέκτατικά τους σχέδια, όρος Παγγαίο και τον ύπ' αυτό λιμένα Έλευθερών.

Στά πλαίσια ακριβώς αυτής της επέκτατικής δραστηριότητας των Βουλγάρων, πού, έλάμβανε χώρα από σύμμαχο προς σύμμαχο χώρα, οι τελευταίοι προκάλεσαν πολλά πολεμι-

κά έπεισόδια σε βάρος του ελληνικού Στρατού, τά σημαντικότερα από τά όποια ήταν αυτά πού έλαβαν χώρα στο Παλαιοχώρι, στην περιοχή των Έλευθερών και της Πιερίας Κοιλιάδας και στον Αγγίτη ποταμό.

Και στη μέν μάχη του Παλαιοχωρίου ο δημοσιογράφος Άρης Μεντίζης αναφέρθηκε εμπνευσμένα κι έμπεριστατωμένα την προηγούμενη Κυριακή, 22 Απριλίου, στα πλαίσια της σεμνής τελετής των αποκαλυπτηρίων του λιτού μνημείου πού ανεγέρθηκε γι' αυτήν στο πεδίο όπου η έν λόγω μάχη έλαβε χώρα, η μάχη του Αγγίτη ποταμού δεν αποτελεί αντικείμενο της παρούσας όμιλίας, οι άλλες, όμως, μάχες, πού έλαβαν χώρα στην περιοχή μας, είχαν, σε γενικές γραμμές, ως εξής:

Τό 20ό Σύνταγμα, τό όποιο, κατά τον Απρίλιο του 1913, είχε πλέον υπό την ευθύνη του την έπιτήρηση της Πιερίας κοιλιάδας και της κορυφογραμμής του Συμβόλου όρους μέχρι τις Έλεύθερες, είχε αναπτυχθεί ως εξής: Τό 1ο Τάγμα του είχε εγκατασταθεί στη Μουσθένη, τό 2ο νότια της Μουσθένης, στη θέση «Άγία Παρασκευή» και τό 3ο Τάγμα στο Σιδηροχώρι, με δилоχία του, (με στρατιώτες πού προέρχονταν από τους 9ο, 10ο και 11ο λόχους), εγκατεστημένη στο χωριό Έλεύθερες, η όποία θά είχε για τομέα έπιτήρησής της την έκταση από την Έξοχή μέχρι τό λιμάνι των Έλευθερών.

Στις 03.00 τό πρωί της 26ης Απριλίου του 1913, τό ελληνικό φυλάκιο βόρεια των Έλευθερών δέχτηκε αίφνιδιαστικά και τελείως άναίτια πυρά από γειτονικό του, βουλγαρικό φυλάκιο. Οι άνδρες του ελληνικού φυλακίου άπάντησαν άμέσως στα βουλγαρικά πυρά και σε λίγο αυτά γενικεύτηκαν σε ολόκληρη τη γραμμή, από τό λιμάνι των Έλευθερών μέχρι την Έξοχή και από εκεί προς την Πιερία κοιλιάδα, μέχρι τά χωριά Μελισσοκομείο και Δωμάτια, όπου οι Βούλγαροι χρησιμοποίησαν πολυβόλα και πυροβολικό.

Οι βουλγαρικές έπιθέσεις αποκρούστηκαν μ' έπιτυχία κι η δилоχία των Έλευθερών, υπό τον ύπολοχαγό διοικητή της, Δημοσθένη Ζωϊτόπουλο, βοηθούμενη από τους γηγενείς κατοίκους (άνδρες και γυναίκες) των Έλευθερών και του Μυρτοφύτου και ενισχυθείσα, την ίδια ήμέρα, κατόπιν διαταγής του Στρατηγού Μανουσogiαννάκη, από δύο ακόμη λόχους του

20ου Συντάγματος Πεζικού, ένεπλάκη σέ φονική μάχη μέ τούς δήθεν συμμάχους Βουλγάρους κι αντιμετώπισε μ' έπιτυχία τίς αριθμητικά υπέρτερες δυνάμεις τους, πού βρίσκονταν στό τοπικό φυλάκιο κι είχαν ένισχυθεί καί μέ άνδρες καί πυροβολικό πού είχε έλθει από τό Πράβι, όπου στρατοπέδευαν. "Όταν, μάλιστα, ή προαναφερθείσα, έλληνική δύναμη, μέ άντεπίθεση κατέλαβε τόν αυχένα απ' όπου περνούσε καί τότε ή όδός Έλευθερούπολης - Έλευθερών, απέκοψε σημαντικές, βουλγαρικές δυνάμεις στην περιοχή του χωριού «Άγιος Άνδρέας» (τότε «Νουζλά») κι αποδεκάτισε ένα λόχο πού έρχόταν από την Έλευθερούπολη για ένίσχυσή τους.

Ό Διοικητής του 20ου Συντάγματος Πεζικού, μετά τή βουλγαρική αυτή επίθεση, αλλά καί μετά από σχετική αίτηση της διλοχίας Έλευθερών, για την αποστολή ένισχύσεων, διέταξε γενική προέλαση των τμημάτων του προς τά ανατολικά, μέσω της Πιερίας κοιλάδας. Έτσι ή διλοχία πού ήταν στό Σιδηροχώρι, αφού ένισχύθηκε καί μ' ένα λόχο του 1ου Τάγματος, κινήθηκε από τή βόρεια πλευρά του Συμβόλου όρους προς τό χωριό «Τόβλιανη» (μετέπειτα Έξοχή). Τό 2ο Τάγμα κινήθηκε μέσω του χωριού «Σαμάκοβο» (μετέπειτα Δωμάτια) κι αυτό προς την Έξοχή, ενώ τό 1ο Τάγμα, χωρίς τόν ένα λόχο του, παρέμεινε στή Μουσθένη.

Η 7η Μεραρχία, (πού είχε διοικητή τόν συνταγματάρχη Σωτήλη), δέν ένέκρινε την ένέργεια αυτή του Συντάγματος καί διέταξε νά παραμείνουν τά τμήματα στίς θέσεις τους καί νά καταβληθεί προσπάθεια συνεννόησης μέ τούς Βουλγάρους, για την κατάπαυση του πυρός, (γιατί, άς μή ξεχνοϋμε, ήμασταν, άκόμη τότε, τυπικά σύμμαχοι). Για τό σκοπό αυτό πήγε επί τόπου κι έπιτελής άξιωματικός της 7ης Μεραρχίας. Η διαταγή όμως βρήκε τά τμήματα του 20ου Συντάγματος νά έχουν ήδη έμπλακει σέ άγώνα ως έξης:

Τό 2ο Τάγμα κατέλαβε τά Δωμάτια κι έφθασε μέχρι τό Μελισσοκομείο (τότε «Τσιτακλή»), παρόλο πού είχε τή δυνατότητα νά καταλάβει όλόκληρη την Πιερία κοιλάδα.

Η διλοχία του 3ου Τάγματος μέ τό λόχο του 1ου Τάγματος, αφού προέλασε βόρεια του Συμβόλου όρους, έφτασε, στίς 9 περίπου τό βράδυ, στην Έξοχή πού την βρήκε κενή, γιατί ό οϋλαμός της διλοχίας Έλευθερών πού ήταν προηγούμενα εκεί, μετά από σφοδρή επίθεση ενός βουλγαρικού Τάγματος, υποστηριζόμενου κι από πυροβολικό, είχε άναγκαστεί νά υποχωρήσει προς τό ελληνικό χωριό Μυρτόφυτο. Τά ελληνικά τμήματα έπιτέθηκαν κι άνάγκασαν τούς Βουλγάρους νά υποχωρήσουν από τά ύψώματα του χωριού Έξοχή, τά όποια καί κατέλαβαν. Μετά τή διαταγή της Μεραρχίας, άνεστάλη ή προέλαση κι έτσι σταμάτησαν οί συμπλοκές.

Οί άπώλειες των Έλλήνων κατά τίς συμπλοκές αυτές ήταν στίς Έλεύθερες 14 νεκροί καί 28 τραυματίες, (άπό τούς όποιους ό ένας άποβίωσε την έπομένη), στην Έξοχή 5 νεκροί καί 1 τραυματίας καί στα Δωμάτια 11 νεκροί καί 14 τραυματίες.

Οί άπώλειες των Βουλγάρων ήταν πολύ μεγαλύτερες, υπολογιζόμενες έπίσημα μέν σέ περίπου 300, άνεπίσημα δέ σέ περίπου 400 νεκρούς καί τραυματίες στρατιωτικούς, άνάμεσα στους όποιους κι ένας άνώτερος άξιωματικός, ό όποιος είχε μεγάλη φήμη στόν βουλγαρικό στρατό.

Ειδικότερα, στίς Έλεύθερες νεκροί έπescαν στό πεδίο της μάχης, ό λοχίας Άλέξανδρος Πετρίτης από την Άθήνα καί οί στρατιώτες: Κων/νος Ξανθάκης από τή Γιάνιτσα Μεσσηνίας, Δημήτριος Κοντονής από τό Βανάτο Ζακύνθου, Γεώργιος Διάκος από τό χωριό Λουκάς Ήλείας, Άναστάσιος Άρέθας από τό Σπαρτοχώρι Κερκύρας, Κυριάκος Κυριακίδης από την Άγιά Κύπρου, Ίωάννης Βενιζέλος από τό Λαμπάδι Λετρίνων, Κυριάκος Τζωρτζής από την Κύπρο, Τριαντάφυλλος Δεφαράνος από τή Λευκάδα, Νικόλαος Πυρικός από τό Ρίπεσι Τριφυλλίας, Κων/νος Πέγκος από τά Μέγαρα, Κων/νος Χατζάρας από τά Περίχωρα Ίωαννίνων, Γεώργιος Σαχινίδης από την Κρίμσκαγια της Ρωσίας, Άριστείδης Λιόφας από τό Χατζίμ της Λάρισας. Ό στρατιώτης πού τραυματίστηκε στή μάχη καί άπεβίωσε την έπομένη ήταν ό Παναγιώτης Παπαγιάννης από τό Παλαιοχώρι Φθιώτιδας.

Συνεχίζεται

ΕΛΕΝΗ ΧΑΤΖΗΣΦΕΚΤΟΥ

Ζούσε σάν μοναχή μέσα σόν κόσμο!

Γεννήθηκε στο Παλαιοχώρι 6/3/1942. Κοιμήθηκε στην Καβάλα 19/4/2026.

Στίς 19 Ἀπριλίου 2026, Κυριακή τοῦ Θωμᾶ, ἔφυγε σέ ἡλικία 84 ἐτῶν, γιά τά οὐράνια σκηνώματα, ἡ εὐλαβέστατη Ἑλένη Χατζησφέκτου, θυγατέρα τοῦ Γεωργίου καί τῆς Δέσποινας. Μία γυναίκα βαθειᾶς Πίστεως καί εὐλαβείας. Ζοῦσε σάν μοναχή μέσα στόν κόσμο! Στά χεῖλη καί στήν καρδιά της πάντοτε ὁ Χριστός καί ἡ προσευχή «ΚΥΡΙΕ ΕΛΕΗΣΟΝ». Ἐζησε ταπεινά, χωρίς κοσμικές δόξες, μέ προσευχή, νηστεία καί ἀγρυπνία, μέ χαμόγελο καί χαριτωμένη ἀπλότητα. Ποτέ δέν ἔλεγε ψέματα. Ποτέ δέν ἄκουγες λέξεις ἀπρεπεῖς ἢ σχολιασμούς ἀπό τό στόμα της! Στό λαιμό καί στά χέρια τῆς τό κομποσκοῖνι καί συνέχεια ὅλη τήν ἡμέρα, ἡ εὐχούλα. Πάντοτε πρώτη στίς καθημερινές, πρωινές καί ἑσπερινές ἀκολουθίες. Καί σέ ὅποια ἑορτή δέν ὑπῆρχε ἱεροψάλτης, μέ πολλή Πίστη καί εὐλάβεια διακονοῦσε ἀφιλοκερδῶς τό Ἀναλόγιο. Γνώριζε ἄριστα τό τυπικό τῆς Ἐκκλησίας! Δέν πέρασε ἡμέρα πού νά λείπει ἀπό τήν Θεία Λατρεία τῆς Ἑνορίας. Ἀπουσίαζε μόνο ὅταν ἦταν σοβαρά ἀσθενής. Φάρμακα δέν ἤθελε! Ἐλεγε, ἔχω μεγάλο Ἰατρό τόν Χριστό, δίπλα μου τήν Παναγιά καί τούς Ἁγίους, τί νά φοβηθῶ; Τέτοια ἐμπιστοσύνη εἶχε στήν πρόνοια καί προστασία τοῦ Θεοῦ!

Τό μικρό σπιτάκι τῆς, σάν κελλί μοναχῆς. Ζοῦσε ὡς μοναχή! Ψαλμωδίες καί πνευματικές ὁμιλίες. Οἱ τοῖχοι γεμάτοι εἰκόνες. Ὅλοι οἱ Ἅγιοι, παλαιοί καί νέοι. Τό καντήλι της ποτέ σβηστό. Θυμιάζε πρῶι - ἑσπέρας καί μέσα στό σπιτάκι της καί ἀπέξω ἀπ' αὐτό, ὅλους τούς γείτονες, ὅλο τό χωριό! Ὅπως ἐπίσης, κάθε μέρα στά κοιμητήρια, στόν Ἱερό Ναό Ταξιάρχου Μιχαήλ, ἀνάβοντας τά καντήλια καί θυμιατίζοντας ὅλους τούς τάφους.

Καθημερινή πνευματική τροφή της, ἡ Ἅγια Γραφή, τό Παλτήρι, οἱ Χαιρετισμοί καί ἡ Παράκληση τῆς Παναγίας. Ζοῦσε μέ μετάνοια – ἐξομολόγηση καί Θεία Κοινωνία! Ἐξάλλου, ὅσο εἶχε δυνάμεις, μέ τήν δική της «προσφορά» τελοῦνταν ἡ ἱερά προσκομιδή. Τά πρόσφορά της, ἦταν καταπληκτικά, ἀφοῦ ἡ κατά τόν οἶκο τῆς μακαριστῆς Ἑλένης παρασκευή τους, ἦταν μία ἱεροτελεστία: *κερί καί θυμιατό ἀναμμένο, καθαρά σκεύη μόνο γιά τό ζύμωμα, ξεχωριστή προσευχή, μνημονεύσεις πολλῶν ὀνομάτων ζώντων καί τεθνεώτων.*

Ὁ πόνος, οἱ ἀγωνίες καί δοκιμασίες τῶν συνανθρώπων της, δική της προσευχή καί ἀγωνία! Γιά ὅλους καί γιά ὅλα προσεύχονταν: *γιά τά νέα παιδιά, γιά τίς πτωχές οἰκογένειες, γιά ἐκείνους πού εἶχαν πάρει διαζύγιο, γιά τούς μοναχικούς ἀνθρώπους, γιά τούς ναρκομανεῖς καί τούς ἀρρώστους, γιά τίς χήρες καί τά ὀρφανά, γιά τούς πολυτέκνους καί βασανισμένους, γιά τούς ἐχθρούς τῆς Ἐκκλησίας καί ἰδιαίτερα γιά ὅσους βρίσκονταν στήν πλάνη καί τήν αἵρεση, ὥστε νά φωτιστοῦν καί νά ἐπιστρέψουν στούς κόλπους τῆς Ἁγίας Ἐκκλησίας.* Πρώτη στήν ὑλική καί

πνευματική ἐλεημοσύνη, καθώς καί στήν ἐνίσχυση τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἔργων.

Ἀγαποῦσε τήν Ἑλλάδα! Σέ κάθε Ἑθνική ἑορτή, μέ δάκρυα στά μάτια συμμετεῖχε στό τρισάγιο, ἔμπροσθεν τοῦ μνημείου τῶν Ἡρώων τῆς Πίστεως καί τῆς Πατρίδος, κρατώντας στά χέρια της τήν Ἑλληνική Σημαία.

Ἀγαποῦσε τούς πάντες, μικροῦς καί μεγάλους. Σεβόταν ἀπόλυτα ὅλους τούς κληρικούς: *Ἀρχιερεῖς, ἱερεῖς, διακόνους, μοναχοῦς.*

Ἀγαποῦσε τήν τάξη στήν Ἐκκλησία, ὄχι μόνο στήν τέλεση τῶν ἀκολουθιῶν, ἀλλά καί τήν γενικότερη συμπεριφορά καί παρουσία τῶν πιστῶν μέσα στόν ἱερό ναό. Ὑπέρμαχος τῆς Ὁρθόδοξης Παράδοσης καί Διδασκαλίας, ἐνάτιον κάθε νεωτεριστικῶν λειτουργικῶν νοοτροπιῶν.

Συμβούλευε τούς νέους καί ὄχι μόνο, γιά ἀντοχή, ὑπομονή, κουράγιο καί καταφυγή στήν γλυκιά μάνα Παναγία. Τούς μιλοῦσε γιά τήν ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ, γιά τήν Θεία Λειτουργία, πού βιωματικά ζοῦσε αὐτό τό ΜΥΣΤΗΡΙΟ. Πόσες καί πόσες ἐμπειρίες τῆς Θείας Χάριτος, μᾶς διηγήθηκε! Πόσες πνευματικές ἱστορίες, ἀπό τούς παλαιούς καί νεότερους Λειτουργούς καί ξεχωριστά, γιά τό ἱαματικό χάρισμα τοῦ ἀειμνήστου Ἀγίου Πατρός Γεωργίου Βαλσαμάκη, ἀπό τά βιώματα τῶν γονέων της καί ἄλλων πιστῶν. Πόσα θαύματα τῆς Θεοτόκου καί τῶν Ἀγίων ἐζησε!

Ὅταν ἀρρώστησε σοβαρά καί βρισκόταν στό Γηροκομεῖο, τήν ἐπισκεφτήκαμε μαζί μέ τήν Πρεσβυτέρα μας Εὐαγγελία, τήν ἑβδομάδα πρὶν τήν Ἁγία καί Μεγάλη Τεσσαρακοστή. Συγκινήθηκε, χάρηκε, ἔκλαψε, μᾶς ἀγκάλιασε καί μᾶς ἀσπάστηκε. Μέ πολλή κατάνυξη ἔψαλε ὅλα τά ἀπολυτίκια τῶν ἱερῶν ναῶν τοῦ Παλαιοχωρίου. Ἦταν σάν νά τούς χαιρετοῦσε στήν ἐπίγεια ζωή της, πού στό τέλος δοκιμάστηκε στήν ὑγεία της, γιά νά ξεχρεώσει ἴσως ὅτι εἶχε ξεχάσει πραγματικά νά πεῖ στήν Μετάνοια-Ἐξομολόγηση.

Καί ἀφοῦ ἔζησε τό Ἅγιο Πάσχα, ἔψαλε τό ΧΡΙΣΤΟΣ ΑΝΕΣΤΗ, τήν Κυριακή τοῦ Θωμᾶ, ὁ Ἀπόστολος Θωμᾶς τήν ὑποδέχθηκε στόν οὐρανό γιά νά γιορτάσει τό δικό της πάσχα, τήν διάβασή της ἀπό τά ἐπίγεια στά οὐράνια, ἀπό τά θλιβερά στά Ἀναστάσιμα, ἔτσι ὥστε μαζί μέ τόν Ἅγιο Θωμᾶ, νά πεῖ πλέον μπροστά στόν Χριστό: **ὁ Κύριός μου καί ὁ Θεός μου.** Καί αὕτη ἡ σωτήρια ὁμολογία, μαζί μέ ὅλα τά πολλά πνευματικά της ἔργα, νά τήν κατατάξει μεταξὺ τῶν Ἀγίων καί Δικαίων τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ.

Ἀμήν.

* Ἐπικήδειος πού ἐκφωνήθηκε στόν Κοιμητηριακό Ἱερό Ναό Ἀγίων Θεοδώρων Καβάλας, ἀπό τόν Ἐφημέριο Παλαιοχωρίου Πρωτ. Θεοχάρη Καλπάκογλου, στίς 22 Ἀπριλίου 2026.

ΧΡΟΝΙΚΑ ΙΕΡΑΣ

**Κατὰ τὸν μῆνα
Μάρτιο 2026 ὁ
Σεβασμιώτατος
Μητροπολίτης μας
κ. Χρυσόστομος:**

Ἐλειτούργησε καὶ ὠμίλησε:

Τὴν 1^η Κυριακὴ τῆς Ὁρθοδοξίας, εἰς τὸν Μητροπολιτικὸν Ἱ. Ναὸν τοῦ Ἁγίου Νικολάου Ἐλευθερουπόλεως, ὅπου καὶ προέστη τῆς Λιτανείας τῶν Ἱερῶν Εἰκόνων περὶ τοῦ Ἱ. Ναοῦ, τὴν 7^η ἐπὶ τῇ ἐορτῇ τῶν Ἁγίων Τεσσαράκοντα Μαρτύρων, εἰς τὸν Πανηγυρίζοντα ὁμώνυμον Κοιμητηριακὸν Ἱ. Ναὸν Φωλεᾶς, τὴν 8^η Κυριακὴ Β΄ Νηστειῶν, Ἀρχιερατικὸν Συλλεΐτουργον μετὰ τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Δράμας κ.κ. Δωροθέου εἰς

Ἀρχιερατικὸ Συλλεΐτουργο στὴ Νικήσιανη

τὸν Ἱ. Ναὸν Εἰσοδίων τῆς Θεοτόκου Νικησιάνης, ἐπὶ τῇ παρουσίᾳ τῆς Χαριτοβρύτου καὶ θαυματουργοῦ Εἰκόνος τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου Εἰκοσιφοινίσσης, τὴν 14^η εἰς τὸν Ἱ. Ναὸν τοῦ Ἁγίου Γεωργίου Ὁφρυνίου, ὅπου καὶ προέστη τοῦ τεσσαρακονθημέρου μνημοσύνου τῆς πρεσβυτέρας Αἰκατερίνης Καρύπη, τὴν 15^η Κυριακὴ τῆς Σταυροπροσκυνήσεως εἰς τὸν Ἱ. Ναὸν Ὑψώσεως τοῦ Τιμίου Σταυροῦ Γεωργιανῆς, τὴν 22^η εἰς τὸν

Ἱ. Ναὸν Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου Ἀκροβουνίου, τὴν 29^η εἰς τὸν Ἱ. Ναὸν Παναγίας Φανερωμένης Ν. Ἡρακλείτης.

Ἐχοροστάτησε καὶ ὠμίλησε:

Τὴν 1^η, τὴν 8^η, τὴν 15^η, τὴν 22^η καὶ τὴν 29^η εἰς τοὺς Κατανυκτικοὺς Ἑσπερινοὺς εἰς τὸν Μητροπολιτικὸν Ἱ. Ναὸν τοῦ Ἁγίου Νικολάου Ἐλευθερουπόλεως, τὴν 7^η εἰς τὸν Ἑσπερινὸν τοῦ

Ἑσπερινὸς Νικήσιανη

Σαββάτου καὶ τὴν Λιτανεΐα τῆς Ἱερᾶς Εἰκόνος τῆς Παναγίας Εἰκοσιφοινίσσης, εἰς τὴν ἐνορίαν Εἰσοδίων τῆς Θεοτόκου Νικησιάνης, τὴν 13^η εἰς τὴν Ἀκολουθίαν τῶν Γ΄ Χαιρετισμῶν εἰς τοὺς Ἱ. Ναοὺς: τῆς Ἱ. Μονῆς τοῦ Ἁγίου Παντελεήμονος Χρυσοκάστρου καὶ τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου Μυρτοφύτου, τὴν 20^η εἰς τὴν Ἀκολουθίαν τῶν Δ΄ Χαιρετισμῶν εἰς τὸν Ἱ. Ναὸν τοῦ Ἁγίου Γεωργίου Ποδοχωρίου, τὴν 24^η εἰς τὴν Ἀκολουθίαν τοῦ Πανηγυρικοῦ Ἑσπερινοῦ τοῦ Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου εἰς τὸν Ἱ. Ναὸν τῶν Ἁγίων Κων/νου καὶ Ἑλένης Δωματίων.

Προέστη:

Τὴν 6^η τῆς Ὑποδοχῆς τῆς Χαριτοβρύτου Ἱερᾶς Εἰκόνος τῆς Παναγίας Εἰκοσιφοινίσσης, τὴν ὁποῖαν προσκόμισεν εἰς τὴν ἐνορίαν τῶν Εἰσοδίων τῆς Θεοτόκου Νικησιάνης ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Δράμας κ.κ. Δωρόθεος, μετὰ τῆς Καθηγουμένης τῆς ὁμώνυμου Ἱ. Μονῆς. Στὴν ὑποδοχὴ παρέστησαν ὁ Ἱερός Κλῆρος, οἱ Δημοτικές, Πολιτικές, Στρατιωτικές, Αστυνομικές καὶ λοιπές Ἀρχές τοῦ τόπου, καθὼς καὶ ἡ Φιλαρμονικὴ τοῦ Δήμου. Ἀκολούθησε πομπὴ τῆς Ἱ. Εἰκόνος ἕως τοῦ Ἱ. Ναοῦ, ὅπου καὶ τελέσθηκε ἡ Ἀκολουθία τῶν Β΄ Χαιρετισμῶν ὑπὸ τοῦ Σεβασμιωτάτου

Ύποδοχή Εικόνας Παναγίας Εικοσιφοινίσσης

Μητροπολίτου Δράμας κ.κ. Δωροθέου, ό όποϊος καί όμίλϊσε έπικαίρως εϊς τό έκκλησίασμα. Ό Σεβ. Μητροπολίτης μας ευχαρίστησε έγκαρδϊως τόν Σεβασμιότατο Μητροπολίτη Δράμας καί τήν συνοδεία του, διά τήν πολύτιμον αὐτήν εὐλογία πού προσέφεραν εϊς τήν Ί. Μητρόπολϊν μας. Τήν 25^η τής Δοξολογίας έπϊ τή Έθνικῇ Έπετείῳ εϊς τόν Καθεδρικόν Ί. Ναόν τοῦ Αγίου Έλευθερίου καί τής Έπιμνημοσύνου δεήσεως εϊς τό Ήρώων τοῦ Δημοτικοῦ Πάρκου Έλευθερουπόλεως.

Έτέλεσε:

Τήν 11^η Τρισάγιον έπϊ τοῦ τάφου τοῦ προκατόχου του Κυροῦ Σωφρονίου, τήν 15^η Αγιασμόν εϊς τό κλειστό Γυμναστήριο Έλευθερουπόλεως, τήν 30^η Τρισάγιον έπϊ τοῦ τάφου τής Μοναχῆς Δωροθέας εϊς τήν Ί. Μονήν Παναγίας Παγγαιώτισσας.

Πραγματοποίησε:

Τήν 29^η έκδήλωσιν έν όψει τής Αγίας καί Μεγάλης Έβδομάδος εϊς τό Συνεδριακόν Κέντρον τής Ί. Μητροπόλεως «Αγ. Ίωάννης ό Χρυσόστομος», μέ θέμα: «Τό φῶς τής Αναστάσεως στήν ύμνολογία τής Μεγάλης Έβδομάδος», τό όποϊο ανέπτυξε μέ θεολογική έμβάθυνση καί τεκμηρίωση ή Καθηγήτρια Θεολογίας τοῦ Α.Π.Θ. κ. Άννα Κόλτσου – Νικήτα. Ακολούθησαν Βυζαντινοί ύμνοι ύπό τής χορωδίας τοῦ Μητροπολιτικοῦ Ί. Ναοῦ ύπό τήν Διεύθυνση τοῦ Πρωτοψάλτου κ. Χρυσοβαλάντη Ίωαννίδη καί ευρεΐα, έποικοδομητική συζήτησις έπϊ τοῦ θέματος. Τήν έκδήλωση

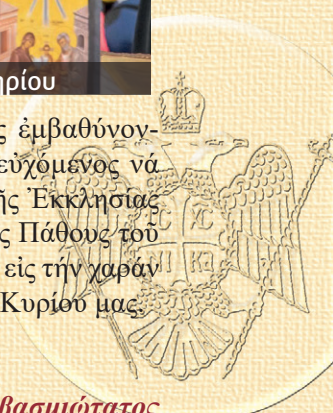
Άγιασμός κλειστοῦ γυμναστηρίου

έκλεισε ό Σεβ. Μητροπολίτης μας έμβαθύνοντας έτι περισσότερο εϊς τό θέμα, ευχόμενος νά βιώσουμε μέσα από τούς ύμνους τής Έκκλησίας μας, τό μεγαλειόν τοῦ Σωτηριώδους Πάθους τοῦ Κυρίου μας καί νά αναβαπτισθοῦμε εϊς τήν χαράν καί τήν νίκην τής Αναστάσεως τοῦ Κυρίου μας.

Κατά τόν μήνα Άπρίλιο 2026 ό Σεβασμιότατος Μητροπολίτης μας κ. Χρυσόστομος:

Έλειτούργησε καί όμίλϊσε:

Τήν 3^η εϊς Προηγιασμένην Θεϊαν Λειτουργίαν εϊς τόν Ί. Ναόν τοῦ Αγίου Γεωργίου Ποδοχωρίου, διά τούς μαθητάς τοῦ Γυμνασίου καί Λυκείου Ποδοχωρίου, τήν 4^η εϊς τόν Πανηγυρίζοντα Κοιμητηριακόν Ί. Ναόν τοῦ Αγίου Λαζάρου Έλαιοχωρίου, τήν 5^η Κυριακή τῶν Βαΐων εϊς τόν Ί. Ναόν Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτῆρος Παραλίας Όφρυνίου, τήν 12^η κατά τήν Άνάστασιν, εϊς τόν Μητροπολιτικόν Ί. Ναόν τοῦ Αγίου Νικολάου Έλευθερουπόλεως, τήν 17^η εϊς τόν Πανηγυρίζοντα Ί. Ναόν Ζωοδόχου Πηγῆς Αντιφιλίππων, τήν 19^η εϊς τόν Πανηγυρίζοντα Ί. Ναόν Αποστόλου Θωμᾶ Παλαιοχωρίου, μετά τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Γρεβενῶν κ. Δαβίδ καί τοῦ Θεοφιλεστάτου Έπισκόπου Τανάγρας κ. Αποστόλου,

ΧΡΟΝΙΚΑ ΙΕΡΑΣ

τήν 23^η εις τόν Πανηγυρίζοντα Ἱ. Ναόν τοῦ Ἁγίου Μεγαλομάρτυρος Γεωργίου Ἐλαιοχωρίου, τήν 26^η Κυριακή τῶν Μυροφόρων, εις τόν Ἱ. Ναόν τοῦ Ἁγίου Γεωργίου Μελισσοκομείου, ὅπου μετά τό πέρας τῆς Θείας Λειτουργίας ἐτέλεσε τό μνημόσυνον πενήντα (50) ἐτῶν ἀπό τῆς κοιμήσεως τοῦ π. Κωνσταντίνου Νικολοπούλου, κτήτορος τοῦ Ἱ. Ναοῦ.

Ἐχοροστάτησε καί ὠμίλησε:

Τήν 5^η εις τήν Ἀκολουθίαν τοῦ Νυμφίου εις τήν Ἱ. Μονήν τοῦ Τιμίου Προδρόμου Νικησιάνης, τήν 6^η εις τήν Ἀκολουθίαν τοῦ Νυμφίου εις τόν Ἱ. Ναόν τοῦ Ἁγίου Παντελεήμονος Δρυάδος, τήν 7^η εις τήν Ἀκολουθίαν τοῦ Νυμφίου εις τόν Ἱ. Ναόν τοῦ Ἁγίου Γεωργίου Σιδηροχωρίου, τήν 8^η εις τήν Ἀκολουθίαν τοῦ Ἱεροῦ Εὐχελαίου εις τό Νοσηλευτικόν Ἰδρυμα «Ἐλευθερία» Νικησιάνης, τήν 9^η εις τήν Ἀκολουθίαν τῶν Ἀχράντων Παθῶν εις τόν Μητροπολιτικόν Ἱ. Ναόν τοῦ Ἁγίου Νικολάου, τήν 10^η Μεγάλην Παρασκευήν το πρωί, εις τήν Ἀκολουθίαν τῶν Μεγάλων Ὁρῶν καί τοῦ Ἑσπερινοῦ τῆς Ἀποκαθλώσεως, τό ἑσπέρας εις τήν Ἀκολουθίαν τοῦ Ὁρθρου τοῦ Μεγάλου Σαββάτου καί τήν Περιφοράν τοῦ Ἐπιταφίου, εις τόν Ἱ. Ναόν τοῦ Ἁγίου Ἐλευθερίου, ὅπου καί ὠμίλησε ἀπό ἐξέδρας εις τήν πλατείαν τῆς Πόλεως κατά τήν συνάντησιν τῶν Ἐπιταφίων, τήν ἰδίαν ἡμέραν καί ὥραν 15.00 εις τόν «Γολγοθᾶν», τῆς Ἱ. Μονῆς τοῦ Ἁγίου Δημητρίου Νικησιάνης εις τήν Ἀκολουθίαν τῆς Ἀποκαθλώσεως, τήν 11^η Μέγα Σάββατον, εις τόν Ἑσπερινόν καί τήν Θεία Λειτουργία τοῦ Μεγάλου Βασιλείου εις τόν Καθεδρικόν Ἱ. Ναόν τοῦ Ἁγίου Ἐλευθερίου Ἐλευθερουπόλεως, τήν 12^η εις τόν Ἑσπερινόν τῆς Ἀγάπης εις τόν Μητροπολιτικόν Ἱ. Ναόν τοῦ Ἁγίου Νικολάου Ἐλευθερουπόλεως, συγχχοροστατοῦντος τοῦ Θεοφιλεστάτου Ἐπισκόπου Τανάγρας κ. Ἀποστόλου, τήν 18^η εις τήν Ἀκολουθίαν τοῦ Ἑσπερινοῦ τοῦ Σαββάτου εις τόν Πανηγυρίζοντα Ἱ. Ναόν Ἀποστόλου Θωμᾶ Παλαιοχωρίου, συγχχοροστατῶν μετά τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Γρεβενῶν κ. Δαβίδ,

Ἑσπερινός Ἀγάπης στόν Ἱ.Ν. Ἁγίου Νικολάου

Ἑσπερινός Ἀποστόλου Θωμᾶ Παλαιοχώρι

χοροστατοῦντος τοῦ Θεοφιλεστάτου Ἐπισκόπου Τανάγρας κ. Ἀποστόλου.

Προέστη:

Τήν 14^η τῆς ἐξοδίου Ἀκολουθίας τῆς Ἑλένης Λαζαρίδου εις τόν Ἱ. Ναόν Ζωοδόχου Πηγῆς Πλατανιάς Δράμας, τήν 25^η τοῦ τεσσαρακονθημέρου μνημοσύνου τῆς μοναχῆς Δωροθέας, εις τήν Ἱ. Μονήν Παναγίας Παγγαιωτίσσης Χορτοκοπίου.

Κατά τόν Μῆνα Μάιο 2026 ὁ Σεβ. Μητροπολίτης μας κ. Χρυσόστομος

Ἐλειτούργησε καί ὠμίλησε:

Τήν 2^η εις τόν πανηγυρίζοντα Ἱ. Ναόν τοῦ Ἁγίου Ἀθανασίου Πλατανοτόπου, τήν 3^η εις τόν Ἱ. Ναόν τοῦ Ἁγίου Νικολάου Ν. Περάμου, ὅπου καί προέστη τοῦ ἐννιαμήνου μνημοσύνου τοῦ ἐφημερίου τῆς ὡς ἄνω ἐνορίας Ἀρχιμ. Ἱερωνύμου Μαγγάλου, τήν 10^η εις τόν Ἱ. Ναόν τοῦ Ἁγίου Δημητρίου Ἐλευθερῶν, τήν 21^η εις τόν πανηγυρίζοντα Ἱ. Ναόν τῶν Ἁγίων Κων/νου καί Ἑλένης Δωματίων, τήν 24^η εις τόν Ἱ. Ναόν τοῦ Ἁγίου

Τελευταία Ίερατική Σύναξη

Ευγένιου Χορτοκοπίου, όπου και προέστη των μνημοσύνων των Κων/νου και Στυλιανού Ἀμπατζίδη, τὴν 31^η ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τῆς Πεντηκοστῆς εἰς τὸν Καθεδρικὸν Ἱ. Ναὸν τοῦ Ἁγίου Ἐλευθερίου Ἐλευθερουπόλεως, ὅπου και προέστη τοῦ ἐσπερινοῦ τῆς γονυκλήσιας τοῦ Ἁγίου Πνεύματος.

Ἐχοροστάτησε καὶ ὁμίλησε:

Τὴν 17^η εἰς τὴν Θείαν Λειτουργίαν εἰς τὸν Προσκυνηματικὸν Ἱ. Ναὸν Παναγίας Φανερωμένης Ν. Περάμου, τὴν 20^η εἰς τὸν ἐσπερινὸν τοῦ πανηγυρίζοντος Ἱ. Ναοῦ τῶν Ἀγίων Κων/νου καὶ Ἑλένης τοῦ Ἐπισκοπείου Ν. Περάμου.

Ἐβάπτισε:

Τὴν 10^η εὐγενῶς προσκληθεῖς τὴν θυγατέρα τοῦ Ἀρχidiaκόνου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως π. Ἀθανασίου Γουσίδη καὶ τῆς Διακονίσσης Κυριακῆς Μαντζάνη εἰς τὸν Προσκυνηματικὸν Ἱ. Ναὸν τοῦ Ἁγίου Νεκταρίου Ἐλευθερουπόλεως εἰς τὴν ὁποίαν ἐδόθη τὸ ὄνομα Δήμητρα, τὴν 24^η τὸ τέκνον τῶν π. Ἀλεξάνδρου Νικολάου, ἐφημερίου τοῦ Καθεδρικοῦ Ἱ. Ναοῦ Ἁγίου Ἐλευθερίου Ἐλευθερουπόλεως καὶ τῆς πρεσβυτέρας Αἰκατερίνης Πάνου εἰς τὸν ὡς ἄνω Ἱ. Ναὸν εἰς τὸ ὅποιον ἐδόθη τὸ ὄνομα Νικόλαος.

Προέστη:

Τὴν 6^η τῆς ἐξοδίου Ἀκολουθίας τοῦ Πρωτοπρεσβυτέρου π. Βασιλείου Παπανικολάου πρῶην

ἐφημερίου τῆς ἐνορίας Ἀκροποτάμου εἰς τὸν Ἱ. Ναὸν τοῦ Ἁγίου Γεωργίου Κηπίων.

Πραγματοποίησε:

Τὴν 28^η τὴν τελευταίαν Ἱερατικὴν Σύναξιν τῶν Κληρικῶν τῆς Ἱ. Μητροπόλεως κατὰ τὸ Κατηχητικὸ ἔτος 2025-2026 εἰς τὸ Συνεδριακὸν κέντρον τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως «Ἁγ. Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος»

με θέμα: «Ὁ ἱερεὺς ἐνώπιον τῶν προκλήσεων τῆς ἀπιστίας». Τὴν εἰσήγησιν παρουσίασε ὁ ἐλλογिमώτατος ὁμότιμος Καθηγητὴς τοῦ Α.Π.Θ. κ. Μιχαὴλ Τρίτος. Ἀκολούθησε γόνιμος καὶ ἐποικοδομητικὸς διάλογος καὶ παρεμβάσεις ἀπὸ τὸν Σεβ. Μητροπολίτη μας κ. Χρυσόστομο καὶ ἀπὸ τοὺς κληρικοὺς τῆς Ἱ. Μητροπόλεώς μας μέσα σὲ κλίμα οὐσιαστικοῦ προβληματισμοῦ καὶ πνευματικοῦ ἐνδιαφέροντος.

Ὁ Σεβασμιώτατος εὐχαρίστησε θερμὰ τὸν ἐλλογिमώτατον καθηγητὴν γιὰ τὴν ἰδιαίτερα ἐμπεριστατωμένη καὶ οὐσιαστικὴ εἰσήγησή του, ὑπογραμμίζοντας τὴν πνευματικὴ ὠφέλεια ποὺ ἀποκόμισαν οἱ πατέρες ἀπὸ τὴν ἀνάπτυξη τοῦ θέματος.

Τὴν τελευταία Ἱερατικὴ Σύναξή μας ἐκλείσει ὁ Πρωτοσύγκελλος τῆς Ἱ. Μητροπόλεώς μας Ἀρχιμ. Χρυσόστομος Μπένος ἀναφερόμενος στὴν ὁλοκλήρωση τοῦ φετινοῦ κύκλου τῶν Ἱερατικῶν Συνάξεων, ποὺ πραγματοποιήθηκαν καθ' ὅλη τὴ διάρκεια τοῦ Κατηχητικοῦ ἔτους με τὴν πατρικὴ μέριμνα καὶ καθοδήγησιν τοῦ Σεβ. Ποιμενάρχου μας κ. Χρυσόστομου ἐκφράζοντας τὶς θερμὲς εὐχαριστίες τοῦ Ἱεροῦ κλήρου πρὸς τὸν Σεβασμιώτατο.

ΠΑΗΡΟΜΕΝΟ
ΤΕΛΟΣ
Ταχ. Γραφείο
ΕΛΕΥΘΕΡΟΥΠΟΛΕΩΣ
Αριθμός Αδείας
57837

